

Міністерство освіти і науки України

Луцький національний технічний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет бізнесу та права

(повне найменування факультету)

Кафедра міжнародних економічних відносин

(повна найменування кафедри)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»**

**РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ
У ФІНАНСОВІЙ ПІДТРИМЦІ НАЦІОНАЛЬНИХ
ЕКОНОМІК КРАЇН СВІТУ**

спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти

Групи МЕВМ-21

Столярчук Ольга Володимирівна

(підпис)

Керівник:

к.е.н., доцент

Кравчук Павло Ярославович

(підпис)

Кваліфікаційну роботу

допущено до захисту

« » 2024 р.

Гарант освітньої програми:

к.е.н., доцент

Галазюк Наталія Миколаївна

(підпис)

Луцьк – 2024 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: бізнесу та права
Кафедра: міжнародних економічних відносин
Ступінь вищої освіти: Магістр
Галузь знань: 29 Міжнародні відносини
Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини
Освітня програма: Міжнародні економічні відносини

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ Баула О.В.

« ____ » _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Столярчук Ользі Володимирівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи Роль міжнародного валютного фонду у фінансовій підтримці національних економік країн світу

Керівник роботи Кравчук Павло Ярославович, к.е.н., доцент,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «30» грудня 2023 року № 453/01-02

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи 06.12.2024р.

3. Вихідні дані до роботи офіційні дані міжнародних організацій, доповіді провідних дослідницьких центрів, галузевих асоціацій науковій праці відомих вітчизняних та іноземних фахівців у сфері діяльності міжнародних відносин

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ ТА ЙОГО РОЛЬ У МІЖНАРОДНІЙ ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ

1.1. Історія створення МВФ та його еволюція

1.2. Основні функції та завдання МВФ у глобальній економіці

1.3. Фінансові інструменти МВФ: кредити, програми підтримки, антикризові механізми

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ ВПЛИВУ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ НА ЕКОНОМІКИ КРАЇН СВІТУ

2.1. Оцінка діяльності МВФ у стабілізації національних економік

2.2. Дослідження прикладів успішної співпраці на прикладі Південної Кореї, Аргентини, Ірландії

2.3. Позитивні та негативні аспекти впливу програм МВФ на стабілізацію економік країн

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ МВФ У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ

3.1. Рекомендації щодо вдосконалення механізмів співпраці МВФ з країнами

3.2. Роль МВФ у подоланні глобальних викликів: зміна клімату, цифрова трансформація та соціальна нерівність

ВИСНОВКИ

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу

Лист 1. Мета, об'єкт, предмет та завдання дослідження. Лист 2. Організаційна структура МВФ.

Лист 3. Функції та завдання МВФ. Лист 4. Країни, які отримали фінансування у 2023р. Лист

5. Порівняння обсягу фінансування МВФ, 2021-2023 рр. Лист 6. Структура фінансування МВФ 2021-2023 рр. Лист 7. Загальний розподіл фінансування за типами програм, 2023 р. Лист 8

Економічні показники Південної Кореї після отримання фінансування МВФ. Лист 9
Економічні показники Аргентини після отримання фінансування МВФ. Лист 10. Економічні
показники Південної Кореї після отримання фінансування МВФ. Лист 11, 12. Висновки.

6. Консультанти розділів роботи.

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Теоретичний розділ</i>	доцент Кравчук П.Я.		
<i>Аналітичний розділ</i>	доцент Кравчук П.Я.		
<i>Проектний розділ</i>	доцент Кравчук П.Я.		
<i>Висновки</i>	доцент Кравчук П.Я.		
<i>Нормоконтроль</i>	доцент Кравчук П.Я.		

7. Дата видачі завдання 04.01.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Термін виконання етапів кваліфікаційної роботи магістра	Примітка
1	<i>Обґрунтування теми</i>	до 28.12.2023	<i>виконано</i>
2	<i>Огляд літератури із досліджуваної проблеми</i>	до 15.06.2024	<i>виконано</i>
3	<i>Теоретичний розділ</i>	до 03.09.2024	<i>виконано</i>
4	<i>Аналітичний розділ</i>	до 28.09.2024	<i>виконано</i>
5	<i>Проектний розділ</i>	до 01.11.2024	<i>виконано</i>
6	<i>Висновки</i>	до 07.11.2024	<i>виконано</i>
7	<i>Формування списку використаних джерел</i>	до 09.11.2024	<i>виконано</i>
8	<i>Формування додатків</i>	до 12.11.2024	<i>виконано</i>
9	<i>Оформлення ілюстративного матеріалу</i>	до 19.11.2024	<i>виконано</i>
10	<i>Попередній захист кваліфікаційної роботи магістра</i>	до 20.11.2024	<i>виконано</i>
11	<i>Нормоконтроль</i>	до 27.11.2024	<i>виконано</i>
12	<i>Інструментальна перевірка на академічний плагіат</i>	до 03.12.2024	<i>виконано</i>
13	<i>Представлення кваліфікаційної роботи магістра до захисту</i>	до 06.12.2024	<i>виконано</i>

Здобувач вищої освіти

_____ (підпис)

Столярчук О.В.

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

_____ (підпис)

Кравчук П.Я.

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Столярчук О.В. Роль міжнародного валютного фонду у фінансовій підтримці національних економік країн світу. Рукопис.

Кваліфікаційна робота магістра ОП «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини. Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2024.

Кваліфікаційна робота магістра складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Мета дослідження це аналіз ролі МВФ у фінансовій підтримці національних економік, а також оцінка ефективності його діяльності та впливу на економічну стабільність і розвиток окремих країн.

Предметом є механізми фінансової підтримки, що надаються МВФ країнам світу.

У першому розділі аналізуються теоретичні засади діяльності МВФ, історія його створення, еволюція функцій і завдань, а також фінансові інструменти, що використовуються для підтримки країн, які зазнали економічних труднощів.

Другий розділ присвячений оцінці ефективності програм МВФ на прикладі таких країн, як Південна Корея, Аргентина та Ірландія, з акцентом на позитивні та негативні аспекти їх впливу на економіки цих держав.

Третій розділ розглядає перспективи розвитку МВФ у контексті сучасних економічних викликів, зокрема змін клімату, цифрової трансформації та соціальної нерівності. Окрему увагу приділено рекомендаціям щодо вдосконалення механізмів співпраці МВФ з країнами-членами для більш ефективного вирішення глобальних проблем. Результати дослідження дозволяють зробити висновки щодо важливості діяльності МВФ у сучасній економічній системі та його потенціалу у вирішенні глобальних проблем, зокрема в контексті сталого розвитку та інклюзивного зростання.

Ключові слова: Міжнародний валютний фонд, глобальна економіка, кредитні програми, транш, грант, макроекономічна стабільність, сталий розвиток, реформи.

ANNOTATION

Stoliarchuk O.V. The Role of the International Monetary Fund in the Financial Support of National Economies. Manuscript.

Qualification work for Master's degree in International Economic Relations, specialty 292 International Economic Relations. Lutsk National Technical University. Lutsk, 2024.

The master's qualification work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references, and appendices.

The purpose of the study is to analyze the role of the IMF in financial support of national economies, as well as to assess the effectiveness of its activities and the impact on economic stability and development of individual countries.

The subject is the mechanisms of financial support provided by the IMF to countries around the world.

The first chapter analyzes the theoretical foundations of the IMF, the history of its creation, the evolution of its functions and tasks, as well as the financial instruments used to support countries experiencing economic difficulties.

The second chapter is devoted to the assessment of the effectiveness of IMF programs on the example of such countries as South Korea, Argentina, and Ireland, with an emphasis on the positive and negative aspects of their impact on the economies of these countries.

The third chapter examines the IMF's development prospects in the context of current economic challenges, including climate change, digital transformation, and social inequality. Particular attention is paid to recommendations for improving the mechanisms of cooperation between the IMF and its member countries to more effectively address global challenges. The results of the study allow us to draw conclusions about the importance of the IMF's activities in the modern economic system and its potential in addressing global challenges, in particular in the context of sustainable development and inclusive growth.

Keywords: International Monetary Fund, global economy, loan programs, tranche, grant, macroeconomic stability, sustainable development, reforms.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	7
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ ТА ЙОГО РОЛЬ У МІЖНАРОДНІЙ ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ	11
1.1. Історія створення МВФ та його еволюція	11
1.2. Основні функції та завдання МВФ у глобальній економіці	13
1.3. Фінансові інструменти МВФ: кредити, програми підтримки, антикризові механізми	18
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ ВПЛИВУ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ НА ЕКОНОМІКИ КРАЇН СВІТУ	23
2.1. Оцінка діяльності МВФ у стабілізації національних економік	23
2.2. Дослідження прикладів успішної співпраці на прикладі Південної Кореї, Аргентини, Ірландії	31
2.3. Позитивні та негативні аспекти впливу програм МВФ на стабілізацію економік країн	40
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ МВФ У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ	45
3.1. Рекомендації щодо вдосконалення механізмів співпраці МВФ з країнами	45
3.2. Роль МВФ у подоланні глобальних викликів: зміна клімату, цифрова трансформація та соціальна нерівність	49
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

МФКО	міжнародні фінансово-кредитні організації
МФО	міжнародні фінансові організації
МВФ	Міжнародний валютний фонд
IMFC	Міжнародний валютно-фінансовий комітет
SBA	Stand-By Arrangements
RCF	Rapid Credit Facility
SDR	Спеціальні права запозичення
EFF	Extended Fund Facility
EFL	Flexible Credit Line
PLL	Precautionary and Liquidity Line

ВСТУП

Міжнародний валютний фонд є однією з найвпливовіших міжурядових організацій, яка відіграє важливу роль у підтримці стабільності глобальної фінансової системи. Створений у 1944 році, МВФ став ключовим механізмом для надання фінансової допомоги країнам, що стикаються з економічними кризами, забезпечуючи тим самим підтримку макроекономічної стабільності. Роль МВФ у сучасному світі залишається надзвичайно важливою, особливо для країн, що розвиваються, та тих, які переживають економічні труднощі.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю глибшого аналізу ефективності діяльності МВФ у контексті його впливу на економічний розвиток національних економік, особливо в умовах сучасних фінансових викликів. З одного боку, фінансова допомога від МВФ дозволяє стабілізувати економічну ситуацію в країні, але з іншого боку, жорсткі умови, які супроводжують кредити, можуть призводити до значних соціальних та економічних труднощів.

Діяльність МВФ у національних економіках має як позитивні, так і негативні аспекти. З одного боку, програми МВФ допомагають країнам стабілізувати свої валюти, відновити довіру міжнародних інвесторів та уникнути дефолту. З іншого боку, вимоги МВФ щодо жорсткої економії, скорочення державних витрат і підвищення податків можуть призводити до соціальних труднощів, зокрема до збільшення рівня безробіття, зниження рівня життя населення та зростання соціальної напруги. Досвід співпраці різних країн з МВФ, таких як Південна Корея, Аргентина та Ірландія, наочно демонструє, що результати таких програм можуть суттєво відрізнятися в залежності від економічної структури країни, соціально-політичного контексту та здатності уряду адаптувати реформи до національних умов.

Ця робота має на меті здійснити комплексну оцінку діяльності МВФ у стабілізації економік країн. Аналіз буде охоплювати як конкретні приклади співпраці МВФ з Південної Кореї, Аргентиною та Ірландії, так і загальні позитивні та негативні аспекти впливу програм МВФ на національні економіки.

Дослідження конкретних кейсів дозволить глибше зрозуміти, за яких умов програми МВФ можуть бути ефективними, а за яких – супроводжуватися негативними наслідками. У випадку Південної Кореї, наприклад, програми МВФ допомогли стабілізувати банківську систему, але жорсткі умови економії призвели до соціальної напруги та тривалої рецесії. У Аргентині кілька програм МВФ призвели до складних економічних наслідків, включно зі значним борговим навантаженням.

Розділення роботи на два основні підрозділи допоможе забезпечити логічність та послідовність аналізу. Перший підрозділ присвячено детальному дослідженню конкретних випадків співпраці МВФ з Південною Кореєю, Аргентиною та Ірландією, з акцентом на економічних та соціальних наслідках програм. Це дозволить виявити особливості кожного випадку та продемонструвати, чому результати програм МВФ виявляються різними в залежності від обставин. Другий підрозділ узагальнює позитивні та негативні аспекти впливу програм МВФ, що дозволить звести досвід багатьох країн до спільних рис, сформулювати загальне уявлення про успішність програм МВФ та розглянути можливі шляхи вдосконалення його діяльності у сучасній економічній системі.

Важливість цього дослідження полягає у розумінні ролі МВФ у світовій економіці та його впливу на національні економіки, особливо у періоди криз. Дослідження має на меті не тільки оцінити результативність програм МВФ, а й визначити рекомендації щодо вдосконалення механізмів співпраці з країнами, зокрема шляхом підвищення гнучкості умов, що може зменшити соціальні наслідки та підвищити стійкість економічних реформ. Такий підхід дозволить розглянути діяльність МВФ у ширшому контексті сучасних викликів, таких як соціальна нерівність, цифрова трансформація та зміна клімату, і виробити рекомендації для подальшого вдосконалення його політики.

Метою дослідження є аналіз ролі МВФ у фінансовій підтримці національних економік, а також оцінка ефективності його діяльності та впливу

на економічну стабільність і розвиток окремих країн. Для досягнення поставленої мети в роботі вирішуються такі завдання:

- Проаналізувати історію створення Міжнародного валютного фонду (МВФ) та еволюцію його діяльності в контексті глобальної економіки.;

- Дослідити основні функції та завдання МВФ, а також фінансові інструменти, які використовує Фонд для підтримки економік країн.;

- Провести аналіз впливу програм МВФ на стабілізацію національних економік на прикладі країн, таких як Південна Корея, Аргентина та Ірландія.;

- Оцінити проблеми та виклики, з якими стикаються країни у процесі співпраці з МВФ, з акцентом на негативні економічні та соціальні наслідки.

- Визначити ефективність програм МВФ у подоланні економічних криз та підтримці фінансової стабільності країн.

- Оцінити роль МВФ у підтримці економічного розвитку країн, що розвиваються, та його перспективи у глобальній економічній системі.

Об'єктом дослідження є діяльність Міжнародного валютного фонду, а предметом – механізми фінансової підтримки, що надаються МВФ країнам світу.

Методи дослідження включають аналіз економічних показників країн, які отримували допомогу від МВФ, а також порівняльний аналіз теоретичних досліджень і практичних випадків співпраці країн із Фондом.

Наукова новизна роботи полягає в узагальненні досвіду співпраці МВФ з різними країнами та визначенні умов, за яких така співпраця є найбільш ефективною для економічного розвитку.

Структура роботи складається з двох розділів, у яких розкриваються теоретичні засади діяльності МВФ та аналізується його практичний вплив на економіку країн світу.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ ТА ЙОГО РОЛЬ У МІЖНАРОДНІЙ ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ

1.1. Історія створення МВФ та його еволюція

Передумови створення Міжнародного валютного фонду коріняться у глибоких економічних і політичних змінах, які відбулися після Другої світової війни. Після масштабних руйнувань, які зазнала світова економіка, країни потребували нових механізмів для забезпечення стабільності і відновлення. Однією з головних проблем була нестабільність валютних курсів, яка викликала великі труднощі в міжнародній торгівлі та інвестиціях. Після війни країни часто стикалися з девальвацією своїх валют, що призводило до хаосу на валютних ринках і ускладнювало економічну співпрацю.

Ще однією важливою передумовою була необхідність відновлення довіри до міжнародної фінансової системи. Країни, що зазнали великих збитків під час війни, потребували допомоги у формуванні стабільних економік. У цьому контексті стало зрозуміло, що необхідно створити інституцію, яка б могла забезпечити фінансову підтримку, а також надавати консультації щодо економічної політики.

Крім того, важливою передумовою створення Фонду стала усвідомлення, що економічний розвиток однієї країни не може бути відокремлений від глобальної економіки. Тому необхідно було створити інститут, що об'єднував би країни для спільного вирішення проблем і забезпечення стабільного економічного середовища.

Міжнародний валютний фонд (МВФ) був створений у контексті глобальних економічних проблем, що постали після Другої світової війни. Після руйнувань, які зазнали багато країн, існувала нагальна потреба в стабільності валют і розвитку міжнародної торгівлі. У 1944 році на конференції в Бреттон-Вудсі, США, представники 44 країн обговорили механізми, які б сприяли цій

стабільності. Було вирішено, що МВФ повинен стати платформою для координації валютної політики, надання фінансової допомоги країнам, які зазнали криз, і забезпечення технічної підтримки. Цей фонд став важливим інструментом для забезпечення стабільності в глобальній економіці та сприяння співпраці між державами.

Офіційний запуск МВФ відбувся у 1945 році, коли статут фонду був ратифікований 29 країнами. Першими членами Міжнародного валютного фонду стали держави, які були зацікавлені в стабілізації своїх економік і розвитку міжнародної торгівлі. Початково організація складалася з 44 країн, але з часом її склад значно розширився, і на сьогодні МВФ налічує 190 членів.

Офіційно МВФ почав свою діяльність 27 грудня 1945 року, коли перші 29 країн ратифікували його статут. Спочатку МВФ мав на меті забезпечити міжнародну співпрацю в галузі валютної політики, стабілізувати обмінні курси валют і надавати тимчасову фінансову допомогу країнам, що зазнавали труднощів.

Однак історія МВФ на цьому не зупинилася. У 1970-х роках, після розпаду Бреттон-Вудської системи фіксованих обмінних курсів, Фонд змінив свою роль і почав більше фокусуватися на допомозі країнам, які переживають економічні кризи, надаючи їм кредити за умови проведення структурних реформ.

МВФ неодноразово адаптувався до нових викликів глобальної економіки, а його діяльність сьогодні охоплює більше 190 країн. Він продовжує відігравати ключову роль у світовій економіці, забезпечуючи фінансову стабільність та допомагаючи країнам уникати масштабних криз.

Фонд має чітку та багаторівневу організаційну структуру, яка включає наступні ключові органи:

1. Рада керуючих – найвищий орган управління МВФ, до якого входять представники від кожної країни-члена. Зазвичай це міністри фінансів або голови центральних банків країн-членів. Рада керуючих приймає найважливіші рішення щодо політики МВФ, включаючи затвердження нових членів, внески та розподіл спеціальних прав запозичення (SDR).

2. Виконавча рада – цей орган складається з 24 виконавчих директорів, які представляють групи країн або окремі країни. Виконавча рада відповідає за щоденне управління діяльністю МВФ, включаючи розгляд і затвердження кредитів, надання рекомендацій країнам-членам і моніторинг глобальної економічної ситуації.

3. Директор-розпорядник – очолює виконавчу раду та є головним виконавчим офіцером МВФ. Директор-розпорядник обирається виконавчою радою і представляє на міжнародному рівні. Це ключова фігура в управлінні організацією, яка забезпечує реалізацію рішень ради та координує роботу персоналу.

4. Міжнародний валютно-фінансовий комітет (IMFC) – цей орган проводить консультації між країнами-членами щодо питань світової економіки та фінансової стабільності. Він грає роль форуму для обговорення стратегічних напрямів діяльності МВФ.

5. Комітет розвитку – цей комітет спільно з Групою Світового банку займається питаннями довгострокового економічного розвитку країн з низькими доходами, що також є важливим аспектом діяльності МВФ у сучасному світі.[3]

Крім цього, МВФ має великий персонал економістів, аналітиків і експертів з різних країн, які працюють у штаб-квартирі організації у Вашингтоні, а також в регіональних представництвах.

1.2 Основні функції та завдання МВФ у глобальній економіці

Фонд був створений для виконання ключових функцій у сфері міжнародної фінансової системи, зокрема для надання фінансової допомоги країнам, що зазнали труднощів, моніторингу глобальної економіки та підтримки економічної стабільності. Це стало особливо важливим у післявоєнний період, коли багато країн потребували фінансової підтримки для відновлення своїх економік. Основні функції Міжнародного валютного фонду у глобальній економіці є важливими для забезпечення стабільності та розвитку світової фінансової

системи. Від часу свого створення МВФ виконує кілька ключових завдань, які спрямовані на підтримку економічної стабільності країн-членів та загальної глобальної

Міжнародний валютний фонд виконує кілька ключових функцій, які визначають його роль у світовій економіці. По-перше, одна з основних функцій полягає в наданні фінансової підтримки країнам, які стикаються з труднощами у своїх платіжних балансах. Це може включати короткострокові або середньострокові кредити, які допомагають стабілізувати національні валюти та забезпечити нормальне функціонування економіки. Фонд надає ці ресурси за умови виконання певних економічних реформ, що допомагає країнам вийти з кризової ситуації. Фонд пропонує кредити, які можуть мати різні терміни і умови, включаючи короткострокові програми для термінового фінансування або більш тривалі програми для структурних реформ. Країни отримують ці кошти на умовах, що передбачають впровадження певних економічних реформ, що допомагає зміцнити їх економічну базу.

По-друге, МВФ здійснює моніторинг економічних і фінансових тенденцій у країнах-членах (супервізія), проводячи регулярні консультації та аналізуючи макроекономічну політику. Цей моніторинг сприяє своєчасному виявленню потенційних економічних проблем і допомагає країнам впроваджувати необхідні заходи для їх вирішення. Окрім того, МВФ забезпечує країни статистичною інформацією та прогнозами, що є важливими для ухвалення рішень. МВФ здійснює регулярний моніторинг економічної ситуації в країнах-членах через так звані "статті IV консультації". Це включає аналіз макроекономічних показників, таких як інфляція, зростання ВВП, платіжний баланс та обмінний курс. Фонд надає країнам рекомендації щодо покращення економічної політики, що допомагає виявити потенційні проблеми та запобігти економічним кризам.

Третя важлива функція МВФ полягає в наданні технічної допомоги. Це може включати консультації щодо бюджетного управління, монетарної політики, валютного контролю та інших важливих аспектів економічної політики. Фонд також проводить навчальні програми для урядових працівників,

що допомагає зміцнити інституційні структури і підвищити кваліфікацію кадрів. Це особливо важливо для країн, які мають обмежені ресурси і потребують підтримки для впровадження ефективних економічних політик.

Однією з основних цілей МВФ є забезпечення стабільності валютних курсів. Фонд працює над створенням умов, що дозволяють уникати валютних криз і запобігати різким коливанням обмінних курсів. Це важливо для збереження довіри до міжнародної фінансової системи та підтримки стабільності світової економіки. МВФ також проводить аналіз валютних режимів і надає рекомендації щодо їх удосконалення. МВФ забезпечує координацію міжнародної валютної системи, підтримуючи стабільність обмінних курсів валют та зменшуючи можливість різких валютних коливань, які можуть негативно впливати на торгівлю та інвестиції. Завдяки цьому, країни можуть здійснювати торгові операції у більш передбачуваних умовах, що сприяє глобальній економічній стабільності та розвитку. МВФ також працює над зміцненням валютних резервів країн, що допомагає їм бути готовими до можливих економічних потрясінь.

Міжнародний валютний фонд виступає як платформа для обговорення економічних питань між країнами. Фонд організовує щорічні збори, де країни можуть обмінюватися думками щодо глобальних економічних тенденцій, викликів та можливостей. Це сприяє координації економічної політики на міжнародному рівні, що є важливим для забезпечення стабільності і зростання світової економіки. МВФ також підтримує ініціативи, спрямовані на довгострокове економічне зростання та зниження бідності, особливо у країнах, що розвиваються. Фонд працює з цими країнами для впровадження структурних реформ, які можуть сприяти підвищенню продуктивності, розвитку ринків праці та поліпшенню доступу до глобальних фінансових ресурсів.[12]

МВФ проводить аналіз світової економіки та надає прогнози щодо економічних тенденцій. Це включає підготовку різноманітних звітів, таких як "Світовий економічний огляд", у яких висвітлюються ключові проблеми і перспективи розвитку економік країн-членів. Ця інформація є важливою для

урядів і бізнесу, оскільки дозволяє приймати обґрунтовані рішення на основі об'єктивних даних та аналізу.

Таким чином, основні функції МВФ спрямовані на підтримку стабільності світової економіки та фінансової системи, сприяння міжнародній торгівлі та економічному зростанню, а також надання допомоги країнам у важких економічних ситуаціях. Завдяки цим функціям, МВФ залишається однією з найважливіших міжнародних організацій, яка впливає на розвиток і стабілізацію економічної політики багатьох країн світу.

Перші десятиліття роботи МВФ сприяли значному покращенню економічної політики країн, особливо в сфері зовнішньої торгівлі. Це, у свою чергу, стимулювало зростання міжнародної торгівлі товарами і послугами, а також допомогло згладити економічні цикли, зменшуючи прояви бумів і спадів.

Міжнародний валютний фонд (МВФ) має кілька ключових завдань, які визначають його роль у глобальній економічній системі. По-перше, одним із головних завдань фонду є забезпечення стабільності валют. Одним із ключових завдань МВФ є підтримка стабільності валютних курсів та запобігання їх різким коливанням. Це дозволяє уникати хаотичних змін в обмінних курсах, які можуть негативно вплинути на глобальну торгівлю та фінансову стабільність. МВФ допомагає країнам підтримувати відповідні валютні курси через рекомендації та консультації, а також через надання фінансової допомоги у кризових ситуаціях.

По-друге, фонд активно сприяє міжнародній торгівлі, яка є основою економічного зростання для багатьох країн. МВФ працює над створенням сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, пропагуючи принципи вільної торгівлі і зменшуючи торговельні бар'єри. Це, у свою чергу, допомагає країнам отримувати доступ до нових ринків і ресурсів, що стимулює економічний розвиток.

Третім важливим завданням МВФ є підтримка економічного зростання. Фонд надає фінансову допомогу країнам, які стикаються з економічними труднощами або кризами. Це може включати як короткострокові, так і середньострокові кредити, які допомагають країнам стабілізувати свою

економіку і відновити зростання. МВФ також активно працює над впровадженням економічних реформ, що сприяють сталому розвитку.

Ще одним завданням є зменшення бідності в країнах, що розвиваються. МВФ прагне підтримати країни у реалізації програм, спрямованих на покращення життєвих умов населення та забезпечення соціальної стабільності. Це може включати фінансування проектів у сферах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту.

Крім того, фонд виконує функцію моніторингу глобальної економіки. МВФ проводить регулярний аналіз економічної ситуації в країнах-членах та надає рекомендації для покращення економічної політики. Це дозволяє країнам вчасно виявляти проблеми та впроваджувати необхідні заходи для їх вирішення. Одним з важливих завдань МВФ є запобігання глобальним фінансовим кризам. Фонд розробляє політики та механізми для швидкого реагування на кризові ситуації, що загрожують міжнародній фінансовій системі. Ця робота спрямована на мінімізацію наслідків криз та запобігання їхньому поширенню на інші країни.

МВФ також надає технічну допомогу, пропонуючи консультаційні послуги та навчальні програми для країн. Це допомагає зміцнити інституційні структури і поліпшити управлінські практики, що є особливо важливим для країн з обмеженими ресурсами.

Узагальнюючи, Міжнародний валютний фонд виконує надзвичайно важливі функції, які сприяють стабільності і розвитку світової економіки. Його роль у наданні фінансової підтримки країнам, які стикаються з кризами, є критично важливою для забезпечення економічної стабільності. Через моніторинг економічної політики та технічну допомогу МВФ допомагає країнам впроваджувати ефективні реформи, що сприяють зростанню і покращенню соціально-економічних умов.

Забезпечуючи стабільність валют та сприяючи глобальній економічній співпраці, фонд створює платформу для конструктивного діалогу між країнами, що важливо в умовах сучасних глобальних викликів. Завдяки своєму аналізу і

прогнозам, МВФ надає країнам цінні інструменти для розуміння тенденцій у світовій економіці та своєчасної реакції на потенційні загрози.

Таким чином, діяльність МВФ не лише сприяє стабільності окремих країн, але й зміцнює міжнародну фінансову систему в цілому, забезпечуючи основи для сталого розвитку та процвітання у глобальному масштабі. Завдання МВФ охоплюють широкий спектр економічних та фінансових сфер, що дозволяє йому відігравати важливу роль у підтримці стабільності світової економіки та допомагати країнам адаптуватися до глобальних викликів.

1.3 Фінансові інструменти МВФ: кредити, програми підтримки, антикризові механізми

Міжнародний валютний фонд відіграє критичну роль у підтримці глобальної фінансової стабільності, пропонуючи різноманітні фінансові інструменти, які допомагають країнам у боротьбі з економічними труднощами. У світі, де економічні кризи можуть виникати раптово та мати серйозні наслідки для країн, МВФ забезпечує механізми, які дозволяють надавати необхідну підтримку, здійснювати моніторинг макроекономічної стабільності та сприяти розвитку структурних реформ. Фінансові інструменти Міжнародного валютного фонду є важливим інструментом для підтримки фінансової стабільності країн-членів, які стикаються з економічними труднощами або кризами. Ці інструменти дозволяють країнам отримувати кредити та фінансову допомогу з метою стабілізації своїх економік, покращення платіжних балансів та впровадження необхідних реформ.

Фінансові інструменти фонд охоплюють кредити, програми підтримки та антикризові механізми, кожен з яких має свою специфіку та призначення. Ці інструменти не лише забезпечують термінову фінансову підтримку, але й сприяють довгостроковому економічному розвитку, дозволяючи країнам покращувати свої інституційні структури, впроваджувати необхідні реформи та підвищувати рівень життя населення.

Міжнародний валютний фонд пропонує різні категорії кредитів, щоб допомогти країнам-членам вирішувати економічні проблеми та стабілізувати фінансову ситуацію. Ці категорії кредитів поділяються залежно від економічних умов, у яких знаходиться країна, та від типу економічних труднощів, з якими вона стикається.

Кредити МВФ можна поділити на кілька основних категорій, кожна з яких має свої особливості та призначення. Першою категорією є стандартні кредити, відомі як Stand-By Arrangements (SBA). Ці кредити призначені для країн, що стикаються з тимчасовими економічними труднощами, наприклад, дефіцитом платіжного балансу чи валютної кризи. Зазвичай такі кредити надаються швидко і без необхідності виконання всіх попередніх умов, однак країни зобов'язані дотримуватися певних економічних політик, які узгоджуються з МВФ. Цей інструмент розроблено для країн, які потребують швидкого фінансування для вирішення короткострокових проблем у платіжному балансі. Це може бути зумовлено, наприклад, економічними, зростанням дефіциту поточного рахунку або падінням валютного резерву. Цей інструмент розроблено для країн, які потребують швидкого фінансування для вирішення короткострокових проблем у платіжному балансі. Це може бути зумовлено, наприклад, економічними шоками, зростанням дефіциту поточного рахунку або падінням валютного резерву. Кредити за програмою SBA зазвичай мають короткі терміни – до 12-18 місяців, що дозволяє країнам швидко адаптуватися до нових умов.

Другою категорією є програми з підтвердженням, або Extended Fund Facility (EFF). Цей інструмент розроблений для країн, що мають більш глибокі структурні проблеми, які вимагають тривалої підтримки. Кредити за програмами EFF часто пов'язані з жорсткішими умовами, які вимагають реалізації структурних реформ, таких як зміни в податковій системі або вдосконалення державних фінансів. Термін кредитування зазвичай становить 3 роки або більше, а реформи зосереджуються на покращенні структурної основи економіки, включаючи державні фінанси, ринки праці та регуляторні системи.

Третя категорія кредитів – це програми зниження бідності та сприяння зростанню (Poverty Reduction and Growth Facility, PRGF). Цей інструмент спрямований на країни з низькими доходами, які потребують фінансової підтримки для реалізації програм, що сприяють зменшенню бідності та стимулюванню економічного зростання. Кредити в рамках PRGF надаються на м'яких умовах, з низькими процентними ставками та тривалими термінами погашення. Це дозволяє країнам інвестувати в соціальні проекти, такі як охорона здоров'я, освіта та інфраструктура. Умови цієї програми є жорсткішими, оскільки вона вимагає від країн реалізації структурних реформ, таких як зміни в податковій системі, реформи ринку праці, вдосконалення державних фінансів і заходи для покращення інвестиційного клімату. Кредити в рамках ECF мають пільгові умови, включаючи нижчі відсоткові ставки та триваліший період погашення.

Механізм швидкого кредитування (Rapid Credit Facility, RCF) є одним із інструментів, який Міжнародний валютний фонд використовує для надання негайної фінансової допомоги країнам з низьким рівнем доходів, що стикаються з економічними труднощами або надзвичайними ситуаціями. Цей кредитний інструмент призначений для країн, які зазнали різких шоків через несподівані обставини, такі як природні катастрофи, політична нестабільність, епідемії або інші кризи, що призводять до різкого погіршення економічної ситуації.

Основною особливістю механізму RCF є можливість надання швидкої допомоги без складних умов. На відміну від інших кредитних програм МВФ, цей інструмент забезпечує доступ до фінансових ресурсів без вимоги впровадження жорстких економічних реформ, що робить його особливо корисним у випадках, коли країні потрібно швидко стабілізувати економіку. Окрім цього, кредити RCF надаються на пільгових умовах, які включають низькі або навіть нульові відсоткові ставки, а також тривалий термін погашення. Це полегшує економічний тиск на країну в умовах кризи, даючи їй можливість спрямувати ресурси на відновлення.

Однією з ключових переваг цього механізму є те, що він не вимагає від країни бенефіціара впровадження масштабних структурних реформ, які зазвичай є обов'язковими для інших кредитних програм МВФ, таких як стенд-бай угоди або механізм розширеного кредитування. Це робить RCF гнучким інструментом для країн, які потребують негайної фінансової підтримки без довготривалих програм реформ. Метою такого кредитування є задоволення основних фінансових потреб країни, зокрема покращення платіжного балансу, збереження валютних резервів або фінансування термінових державних витрат.

Цей механізм також активно використовується у надзвичайних ситуаціях, як-от під час пандемії COVID-19, коли багато країн з низьким рівнем доходів зіткнулися з серйозними економічними наслідками, зокрема з падінням доходів від експорту, зменшенням бюджетних надходжень і зростанням витрат на охорону здоров'я. Механізм RCF допоміг таким країнам отримати термінову фінансову підтримку, дозволивши стабілізувати економіку без необхідності підписувати довгострокові кредитні угоди з жорсткими умовами.

Таким чином, механізм швидкого кредитування є важливим інструментом МВФ для підтримки країн з низьким рівнем доходів у періоди економічних та природних криз. Завдяки гнучким умовам, швидкості надання кредитів і пільговим ставкам, RCF допомагає країнам швидко стабілізувати економіку та запобігти подальшому погіршенню ситуації.

Кредити для запобігання кризам, які надає Міжнародний валютний фонд, призначені для країн, які мають стабільну економічну політику, але стикаються з ризиком фінансової кризи через зовнішні шоки або інші фактори. Основними інструментами в цій категорії є:

Механізм гнучкого кредитування (Flexible Credit Line, FCL): Цей кредит надається країнам із сильною економікою, які хочуть запобігти можливим фінансовим труднощам. FCL не вимагає виконання жорстких умов або реформ, оскільки країни, що його отримують, вже мають стійку економічну політику.

Механізм обережного кредитування (Precautionary and Liquidity Line, PLL): PLL призначений для країн, які мають стабільну політику, але потребують фінансової підтримки через ризик кризи. На відміну від FCL, PLL доступний для країн, що мають незначні економічні уразливості, але все ж потребують допомоги для уникнення кризової ситуації.

Ці інструменти допомагають країнам захистити себе від фінансових криз, підтримуючи їхню стійкість до зовнішніх ризиків.

Кожен з цих кредитних інструментів має свої специфічні умови, які країни повинні виконувати для отримання фінансування. Основна мета всіх кредитів Міжнародного Валютного Фонду – не лише надання термінової підтримки, а й сприяння економічному розвитку через впровадження структурних реформ, які підвищують стійкість країн до майбутніх економічних викликів.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ ВПЛИВУ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ НА ЕКОНОМІКИ КРАЇН СВІТУ

2.1. Оцінка діяльності МВФ у стабілізації національних економік

Міжнародний валютний фонд є однією з найбільш впливових міжнародних організацій у сфері глобальної економічної політики. Його основне завдання полягає в забезпеченні макроекономічної стабільності, запобіганні фінансовим кризам і наданні фінансової підтримки країнам-членам у складних економічних ситуаціях. З моменту свого заснування у 1944 році МВФ зіграв ключову роль у стабілізації економік багатьох держав, надаючи кредити, технічну допомогу та консультації з метою відновлення економічного зростання та забезпечення фінансової стійкості.

Проте оцінка діяльності фонду залишається складним і суперечливим питанням. З одного боку, фонд значно впливає на економіки країн, допомагаючи стабілізувати національні валюти, зменшити дефіцит платіжного балансу та уникнути дефолтів. З іншого боку, програми МВФ часто піддаються критиці через жорсткі умови, які можуть мати серйозні соціальні наслідки, зокрема збільшення безробіття, зниження рівня життя та скорочення державних витрат на соціальні програми. Метою цього підрозділу є комплексна оцінка діяльності Міжнародного фонду у стабілізації національних економік. Аналіз буде заснований на реальних прикладах із сучасної історії економічних криз, що дозволить з'ясувати, наскільки ефективними є програми МВФ у подоланні кризових ситуацій і які наслідки вони мають для економічного та соціального розвитку країн.

Оцінка діяльності у стабілізації економік країн-членів є актуальним і складним завданням, оскільки вона передбачає аналіз ефективності наданої допомоги, впливу впроваджених реформ на економічний розвиток та соціальні наслідки. В умовах сучасних викликів, таких як війна в Україні та глобальні економічні потрясіння, роль МВФ стає ще більш значущою. Це спонукає до

розгляду як позитивних, так і негативних аспектів його діяльності, а також до пошуку шляхів покращення механізмів підтримки країн, що опинилися в складних ситуаціях.

У 2023 році Міжнародний валютний фонд надав фінансову допомогу ряду країн-членів для підтримки їхніх економік у складних умовах.

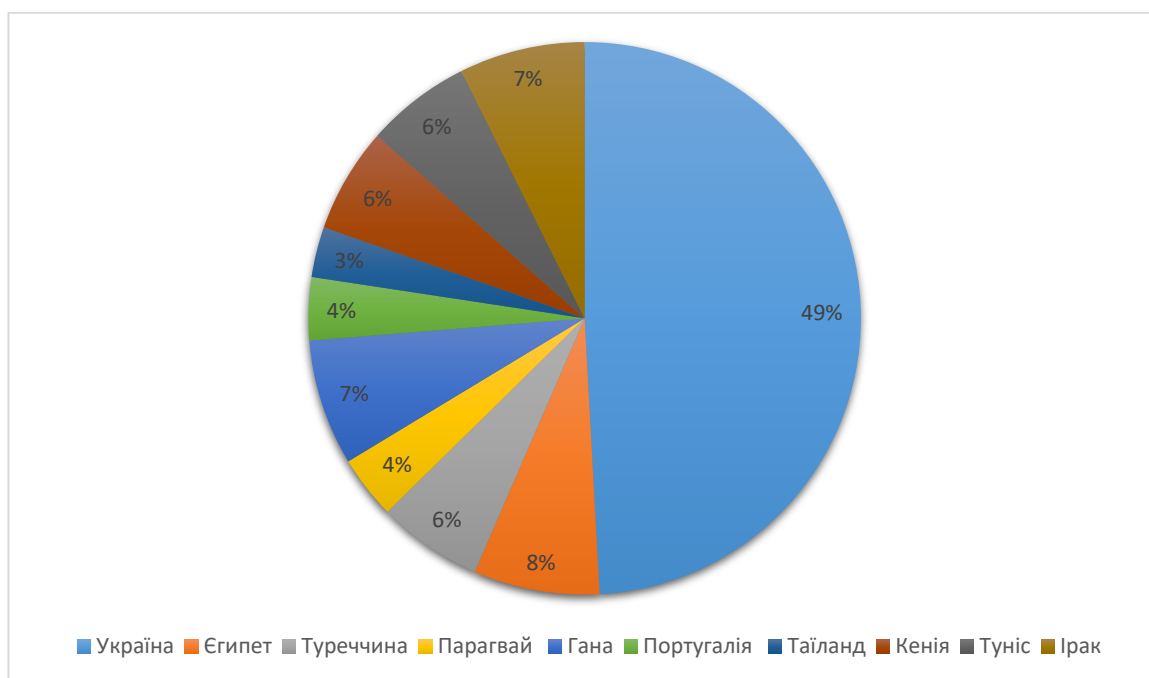

Рис. 2.1. Топ-10 країн, які отримали фінансування від МВФ у 2023

Складено автором на основі джерела:[3]

Рисунок 2.1 ілюструє найбільших отримувачів фінансування, що відображає важливість програми МВФ для стабілізації економік на глобальному рівні. У 2023 році Міжнародний валютний фонд (МВФ) надав значну фінансову підтримку кільком країнам, що опинилися в складних економічних ситуаціях. Це допомогло їм стабілізувати фінансову систему, впоратися з кризами та реалізувати необхідні реформи.

Україна стала одним з найбільших отримувачів допомоги, отримавши майже 15 мільярдів доларів США. Ці кошти були виділені в рамках програми на чотири роки і були спрямовані на підтримку економіки, зокрема на покриття

бюджетного дефіциту, відновлення інфраструктури, а також для забезпечення соціальних витрат в умовах війни з Росією.

Єгипет також звернувся до МВФ за фінансовою допомогою, отримавши 3 мільярди доларів США. Країна переживає серйозну економічну кризу, спричинену високими державними боргами, інфляцією та девальвацією національної валюти. Війна в Україні та глобальні економічні потрясіння лише посилили ці проблеми, зокрема через зростання цін на енергоносії та продовольство.

Шрі-Ланка, що зіткнулася з однією з найгостріших економічних криз в історії, отримала від МВФ 2,9 мільярда доларів США в рамках чотирирічної програми стабілізації. Країна опинилася на межі дефолту через величезні борги, падіння туристичних доходів і наслідки пандемії COVID-19. Кредити МВФ стали необхідними для стабілізації економіки та проведення структурних реформ.

Аргентина, яка вже кілька років бореться з економічними труднощами, отримала від МВФ 7,5 мільярда доларів США. Підтримка була надана для управління державним боргом, проведення економічних реформ та боротьби з високою інфляцією та девальвацією національної валюти.

Пакистан, який зазнав численних природних катастроф, включаючи руйнівні повені, також звернувся до МВФ за допомогою. Країна отримала 3 мільярди доларів США для стабілізації своєї економіки та зменшення впливу катастрофічних погодних умов на виробництво і добробут населення.

Туніс, що переживає економічні труднощі через високий рівень безробіття та інфляцію, отримав фінансову підтримку для проведення необхідних реформ та зменшення економічного тиску. Ця допомога стала важливим кроком у збереженні стабільності в країні.

Ці країни стали основними отримувачами фінансової допомоги від МВФ у 2023 році. Кредити та гранти МВФ стали важливою частиною зусиль для

відновлення стабільності, підтримки економічного зростання та забезпечення сталого розвитку в умовах глобальних викликів.

Ця діаграма демонструє, як МВФ реагує на потреби країн у фінансовій підтримці, враховуючи специфіку їхніх економічних викликів. Загальна сума наданої допомоги становила приблизно 130 млрд доларів США, що свідчить про активну роль фонду у сприянні економічній стабільності в умовах глобальних криз.

Для аналізу ефективності діяльності Міжнародного валютного фонду у стабілізації національних економік важливо оцінити обсяги фінансування, що надаються Фондом протягом останніх років. Діаграма «Порівняння обсягу фінансування МВФ, 2021-2023 рр.» ілюструє зміни в обсягах фінансових ресурсів, спрямованих на підтримку країн, що переживають економічні труднощі. Ці дані дозволяють зрозуміти, як МВФ адаптується до глобальних економічних викликів, зокрема в умовах пандемії, інфляційних криз та інших проблем, що виникають на шляху стабілізації економік.

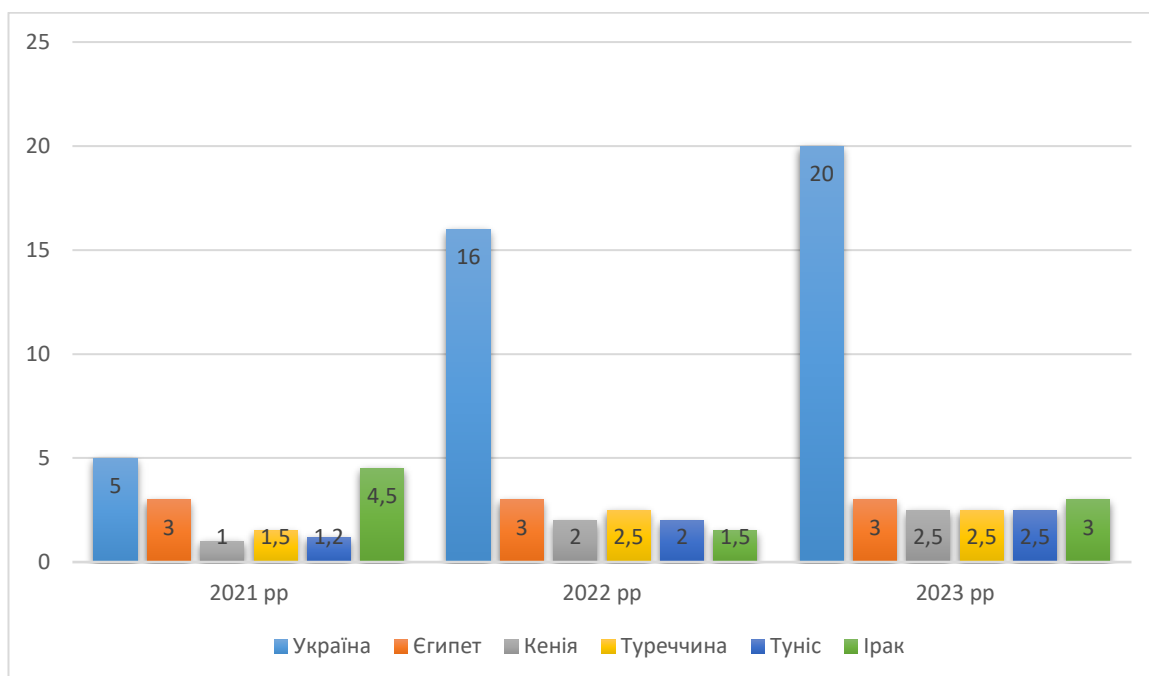

Рис. 2.2. Порівняння обсягу фінансування МВФ, 2021-2023 рр, млрд. дол.

Складено автором на основі джерела:[8]

На діаграмі представлено обсяги фінансування, наданого Міжнародним валютним фондом різним країнам у період з 2021 по 2023 рік. Ця інформація відображає, як змінилася фінансова підтримка з боку МВФ у відповідь на економічні виклики, з якими стикалися країни в умовах глобальних криз, таких як пандемія COVID-19 та військові конфлікти.

Обсяги фінансування для цих країн залишалися відносно стабільними, з поступовим зростанням у 2022 та 2023 роках, що відображає їхні потреби в економічних реформах і стабілізації.

В Україні спостерігається значне зростання обсягу фінансування з 5 млрд доларів у 2021 році до 20 млрд у 2023 році, що свідчить про серйозні виклики, з якими країна зіткнулася через військові дії та економічну нестабільність.

Кенія отримала приблизно 2.4 млрд доларів США у формі спеціальних прав запозичення (SDR) для підтримки економіки, що постраждала від наслідків пандемії COVID-19. Фінансування Кенії склало близько 1.5 млрд доларів США в рамках програми, спрямованої на підтримку економічних реформ та управління державними фінансами. У 2023 році Кенія отримала фінансування в розмірі приблизно 2.5 млрд доларів США, що сприяло стабілізації економіки та реалізації структурних реформ.

У 2023 році Туреччина отримала фінансування від Міжнародного валютного фонду в розмірі приблизно 2.5 млрд доларів США. Це фінансування було надано в рамках програм, спрямованих на стабілізацію економіки, боротьбу з високою інфляцією та підтримку структурних реформ.

Ірак отримав фінансування у розмірі приблизно 4.5 млрд доларів США в рамках спеціальних прав запозичення та програм підтримки для стабілізації економіки після впливу пандемії COVID-19. Ірак отримав менше фінансування в 2022 році, але показав позитивну динаміку в 2023 році, що свідчить про спроби стабілізувати економіку. Фінансування Іраку склало приблизно 3 млрд доларів США, спрямоване на підтримку економічної стабільності та проведення структурних реформ.

З представлених даних видно, що МВФ продовжує адаптувати свою фінансову підтримку залежно від глобальних і національних викликів. Обсяги фінансування зростали у відповідь на пандемію COVID-19, військові конфлікти та необхідність структурних реформ. Зокрема, значне зростання фінансування для України підкреслює важливість МВФ у підтримці країн під час економічних криз. Також стабільна підтримка Кенії, Туреччини та Іраку свідчить про фокус МВФ на забезпеченні макроекономічної стабільності та проведенні реформ у країнах із різними викликами.

У період з 2021 по 2023 роки валютний фонд надавав фінансування країнам світу через різні механізми, зокрема через спеціальні права запозичення, кредити та гранти.(рис.2.3)

У 2021 році МВФ здійснив глобальну емісію SDR, що становила приблизно 650 млрд доларів США, зокрема для країн, які постраждали від пандемії COVID-19, таких як Індія, Кенія та Туніс. У 2022 році обсяг SDR зменшився до близько 275 млрд доларів США, продовжуючи підтримувати держави, серед яких Гана та Україна. У 2023 році нова емісія SDR склала приблизно 100 млрд доларів США, що, хоча і не було спрямовано на конкретні програми, допомогло забезпечити ліквідність на глобальному рівні.

Фінансування у формі кредитів також значно зросло. У 2021 році МВФ надав кредитів на загальну суму близько 100 млрд доларів США. Основними отримувачами були Україна, Єгипет і Гана. У 2022 році обсяг кредитів збільшився до приблизно 120 млрд доларів США, зокрема через надання 16 млрд доларів Україні та 2.5 млрд доларів Туреччині. У 2023 році фінансування у вигляді кредитів досягло близько 130 млрд доларів США, зокрема 20 млрд доларів для України та 3 млрд доларів для Єгипту.[6]

Протягом 2021-2023 років МВФ активно використовував різні механізми фінансування для підтримки країн, постраждалих від глобальних економічних криз, зокрема через спеціальні права запозичення (SDR), кредити та гранти. Водночас, обсяг SDR значно зменшувався, від 650 млрд доларів у 2021 році до 100 млрд доларів у 2023 році, зберігаючи загальну глобальну ліквідність, але не

орієнтуючись на конкретні програми. Кредити МВФ, зокрема для України, Гани та Єгипту, також зросли, досягнувши 130 млрд доларів США в 2023 році. Це свідчить про зростаючий акцент на фінансову підтримку країн, що переживають економічні труднощі, і роль МВФ як важливого інструменту для глобальної стабільності.

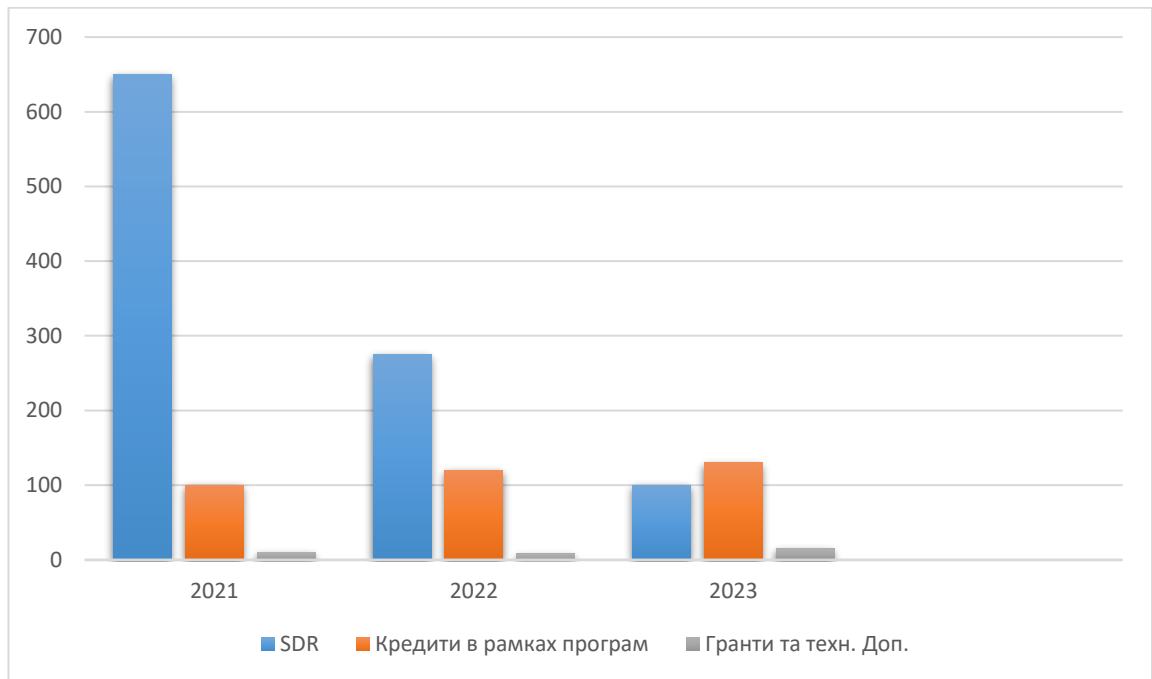

Рис. 2.3. Структура фінансування МВФ, 2021-2023 рр, млрд. дол.

Складено автором на основі джерела:[3]

Що стосується грантів, то у 2021 році загальна сума становила близько 10 млрд доларів США, що було спрямовано на підтримку охорони здоров'я та економічного відновлення. У 2022 році гранти зменшилися до 8 млрд доларів США, фокусуючись на проектах з відновлення економіки. Однак у 2023 році обсяг грантів зріс до приблизно 15 млрд доларів США, що підкреслює акцент на підтримку соціальних програм і структурних реформ. На діаграмі 2.4. чітко видно розподіл фінансування за типами програм. Структурні корективи отримали найбільшу частку та становили 30 млрд дол., в той час як на антикризову допомогу фонд виділив всього 5 млрд, дол.

У 2021-2023 роках спостерігається значний коливальний характер фінансування МВФ, що відображає адаптацію організації до поточних глобальних економічних та соціальних викликів. Важливим є зростання грантів у 2023 році до 15 млрд доларів США, що підкреслює пріоритети МВФ у підтримці соціальних програм та структурних реформ, а також більший акцент на забезпеченні сталого розвитку, ніж на негайному економічному відновленні. Це свідчить про розширення підходу МВФ до комплексної стабілізації економік, орієнтуючись не лише на оперативну допомогу, а й на довгострокові стратегічні зміни.

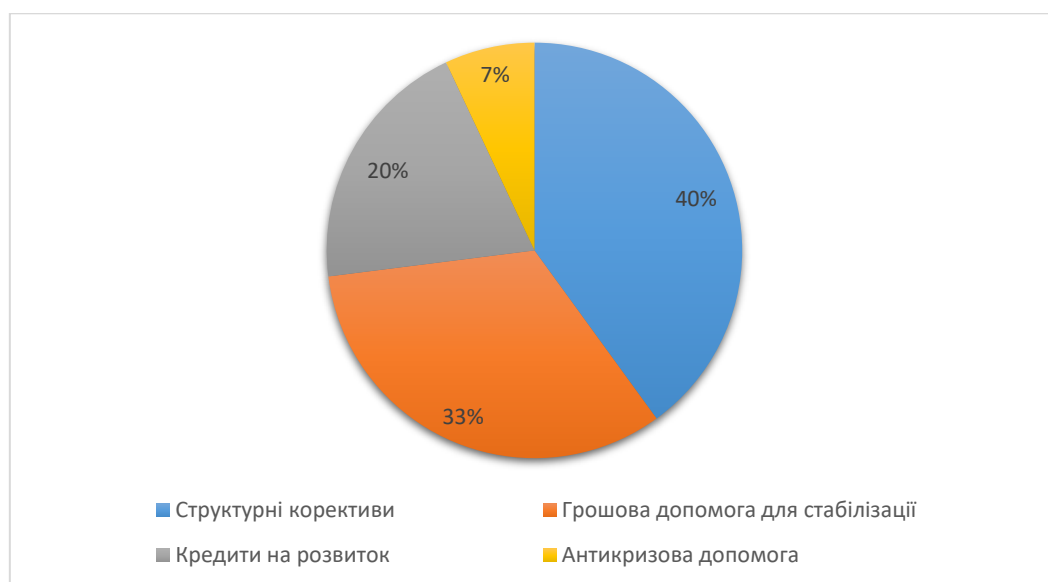

Рис. 2.4. Загальний розподіл фінансування МВФ за типами програм, 2023 рік

Складено автором на основі джерела:[8]

Розподіл фінансування за типами програм, згідно з діаграмою 2.4, чітко показує, що структурні корективи отримали найбільшу частку – 30 млрд доларів. Це вказує на фокус МВФ на довгострокові економічні реформи, що включають зміни в інфраструктурі, фінансових системах та управлінні. Проте на антикризову допомогу було виділено всього 5 млрд доларів, що може свідчити про стабільність економічної ситуації в більшості країн-членів МВФ або про

поступову зміну пріоритетів у напрямку реформ, а не лише негайної фінансової допомоги.

Таким чином, можна зробити висновок, що МВФ, реагуючи на поточні економічні реалії, змінює свої пріоритети, зосереджуючись на довгострокових структурних реформах і розвитку соціальних програм, що є важливими для забезпечення стійкості економік у майбутньому.

2.2 Дослідження прикладів успішної співпраці на прикладі Південної Кореї, Аргентини та Ірландії.

Співпраця з Міжнародним валютним фондом є важливим аспектом економічної політики країн, особливо в умовах фінансових криз або необхідності проведення структурних реформ. МВФ надає не тільки фінансову допомогу, а й технічну експертизу, сприяючи реалізації програм, спрямованих на стабілізацію економіки, поліпшення макроекономічних показників та впровадження необхідних реформ. Однак результати співпраці з Фондом можуть бути різними в залежності від конкретних умов та потреб кожної країни.

Міжнародний валютний фонд відіграє важливу роль у світовій економіці, надаючи фінансову підтримку країнам, які стикаються з економічними труднощами. Завдяки своїм програмам кредитування МВФ забезпечує країнам необхідні ресурси для подолання кризових ситуацій, стабілізації платіжного балансу та підтримки макроекономічної стабільності. Однак програми МВФ не завжди є однозначними, і їх вплив на національні економіки часто викликає дебати серед економістів, політиків і громадськості.

Позитивні аспекти програм МВФ включають можливість швидкого доступу до фінансових ресурсів, підтримку валютних курсів, зменшення ризиків фінансової кризи та стимулювання економічного зростання через впровадження структурних реформ. Водночас, критики часто наголошують на жорстких умовах, які супроводжують кредити МВФ, що може призводити до соціальної

нерівності, зниження державних витрат на соціальні потреби та зростання безробіття. Крім того, виконання умов МВФ іноді викликає серйозні політичні труднощі для урядів країн, які змушені впроваджувати непопулярні реформи.

Співпраця Південної Кореї з Міжнародним валютним фондом (МВФ) є одним із найбільш успішних прикладів в історії міжнародної фінансової підтримки. Цей приклад ілюструє, як ефективне використання фінансової допомоги, поєднане з гнучкою і прозорою політикою реформ, може допомогти країні подолати економічні труднощі та забезпечити довгострокове економічне зростання.

У 1997 році Південна Корея опинилася в епіцентрі азійської фінансової кризи, яка охопила багато країн Східної та Південно-Східної Азії. Країна зіткнулася з серйозними економічними труднощами, такими як:

- Падіння валютного курсу вон,
- Високий рівень зовнішнього боргу,
- Ризик дефолту через великий борг корпорацій і банків.

До початку отримання допомоги від МВФ у 1997 році Південна Корея мала стабільну економіку з ВВП на рівні 557,5 мільярда доларів, і досить високими темпами зростання (5,0%). Безробіття було низьким — лише 2,6%, а державний борг становив всього 14,4% від ВВП. Однак, кризові явища, що розвивалися в економіці, привели до збільшення дефіциту бюджету (3,0% від ВВП) і деякого погіршення торгового балансу. Зовнішній борг країни також залишався на рівні 116,1 мільярда доларів. У цей період економіка почала стикатися з першими ознаками фінансової нестабільності.[23]

Після отримання фінансової допомоги від МВФ у 1998 році ситуація в країні різко змінилася. ВВП країни скоротився до 357,3 мільярда доларів через значний спад економічної активності, а темп зростання став від'ємним (-5,8%). Безробіття різко зросло до 7,0%, що стало однією з головних соціальних проблем того часу. Однак, незважаючи на важкі умови, країна провела важливі реформи, спрямовані на стабілізацію економіки, скорочення державних витрат і реструктуризацію

боргу. Державний борг зріс до 22,0% від ВВП через необхідність фінансування стабілізаційних заходів. Зовнішній борг зріс до 138,5 мільярдів доларів, що також відображало погіршення фінансового стану.

Після завершення основних етапів співпраці з МВФ у 1999 році економіка Південної Кореї почала поступово відновлюватися. ВВП зріс до 520,4 мільярда доларів, що забезпечило відновлення темпів зростання на рівні 10,7%. Безробіття почало знижуватися, хоча все ще залишалося на досить високому рівні — 6,0%. Однак зростання експорту, реформи на фінансових ринках та стабілізація державних фінансів дозволили зменшити дефіцит бюджету до 1,0% від ВВП, а державний борг повернувся до рівня 16,1%. Торговий баланс також покращився, досягнувши 4,0% від ВВП, а зовнішній борг скоротився до 122,3 мільярдів доларів.

Таблиця 2.1. — Економічні показники Південної Кореї: до та після отримання фінансування МВФ

Показник	1997 р. (до отримання фінансування)	1998 р. (після отримання першого траншу від МВФ)	1998 р. (після програми допомоги)	2000р. (після стабілізації)	2020 р. (після програми допомоги, пандемія COVID-19)
ВВП (номінальний, мільярди \$)	557.5	357.3	520.4	642.6	1.63
Темп зростання ВВП (%)	+5.0	-5.8	-10.7	-8.5	-1.0
Безробіття (%)	2.6	7.0	6.0	4.7	4.0
Державний борг (% від ВВП)	14.4	22.0	16.1	16.5	47.3
Інфляція (%)	4.5	7.5	0.0	2.3	0.5
Дефіцит бюджету (% від ВВП)	3.0	4.4	1.2	0.8	4.4
Торговий баланс (% ВВП)	0.5	2.0	4.0	2.5	4.6
Зовнішній борг (мільярди \$)	161.1	138.5	122.3	114.5	653.7

Складено автором на основі джерела [5]

У 2000 році, через стабільність, що була досягнута після впровадження реформ і допомоги МВФ, економіка Південної Кореї знову продемонструвала

значне зростання. ВВП досяг 642,5 мільярда доларів, з темпом зростання 8,5%. Рівень безробіття знизився до 4,7%, що свідчить про покращення ситуації на ринку праці. Завдяки стабільним економічним умовам та зниженню боргового навантаження (16,5% від ВВП), країна змогла продовжити свою економічну експансію. Торговий баланс залишався позитивним на рівні 2,5% від ВВП.

Співпраця Південної Кореї з МВФ у кінці 1990-х років була складним, але важливим етапом, що дозволив країні уникнути дефолту та відновити економічну стабільність. Незважаючи на серйозні економічні труднощі, Південна Корея змогла провести ефективні реформи, покращити фінансову стабільність та досягти стійкого зростання в наступні роки. У 2020 році, попри нові глобальні виклики, країна продовжує демонструвати високий рівень економічної стабільності, завдяки чітким політичним і економічним стратегіям, що забезпечують її адаптивність до змінних умов.

Аргентина є однією з країн, які найбільше залежали від програм Міжнародного валютного фонду через часті економічні кризи та гіперінфляцію. Протягом кількох десятиліть країна неодноразово зверталася до МВФ за фінансовою допомогою. Особливо відомими є кризи на початку 2000-х і наприкінці 2010-х років. Аргентина є ще одним класичним прикладом співпраці з Міжнародним валютним фондом (МВФ), що почалася в контексті економічної кризи, яка охопила країну на початку 2000-х. Програми МВФ для Аргентини були спрямовані на стабілізацію економіки, реструктуризацію боргу та економічні реформи. Після численних криз у країні Аргентина звернулася за допомогою до МВФ у 2018 році через нову фінансову нестабільність, зокрема через високий рівень інфляції та зовнішній борг.

Основні етапи співпраці Аргентини з МВФ:

1. Криза 2001 року: Аргентина зіткнулася з важкою економічною кризою на початку 2000-х років, яка призвела до дефолту за зовнішнім боргом у розмірі \$95 мільярдів у грудні 2001 року. В рамках угод з МВФ до цього було схвалено кілька програм допомоги: У 2000 році МВФ затвердив пакет фінансової

допомоги в розмірі \$7,2 мільярда. У 2001 році пакет допомоги був розширений до \$22 мільярдів, але це не змогло запобігти економічному колапсу.

2. Програма 2018 року: Аргентина знову звернулася до МВФ під час нової економічної кризи в 2018 році. Ця програма стала найбільшою в історії МВФ: У червні 2018 року було схвалено кредит на суму \$50 мільярдів. У вересні 2018 року ця сума була збільшена до \$57,1 мільярда, що стало найбільшим пакетом фінансової допомоги, наданим одній країні.

Таблиця 2.2. — Економічні показники Аргентини: до та після отримання фінансування МВФ

Показник	2000 р.	2001 р.	2017 р. (до фінансування МВФ)	2018 р. (перший транш від МВФ)	2019 р. (друга програма МВФ)	2020 р. (пандемія COVID-19)	2023 р. (після програми)
ВВП (номінальний, млрд дол. США)	441.8	438.4	637.5	518.0	444.0	385.0	487.0
Темп зростання ВВП (%)	4.1	-4.4	+2.9	-2.5	-2.1	-9.9	+5.3
Безробіття (%)	14.0	17.3	8.4	9.8	9.8	11.7	7.3
Інфляція (%)	0.8	2.9	24.8	34.3	53.8	36.1	112.8
Дефіцит бюджету (% від ВВП)	-2.0	-2.5	-5.5	-5.8	-5.7	-8.5	-7.5
Державний борг (% від ВВП)	47.3	53.6	54.6	89.5	89.9	102.1	106.0
Зовнішній борг (млрд дол. США)	144.0	152.0	262.0	321.0	325.0	335.0	376.0

Складено автором на основі джерела [26]

У 2000 році економіка Аргентини переживала помірне зростання на рівні 4.1%. Однак, в 2001 році, через серйозні економічні труднощі, країна зазнала значного економічного спаду (на рівні -4.4%). Спад ВВП у 2001 році був спричинений фінансовою кризою, зниженням інвестицій, високим зовнішнім боргом і відсутністю довіри до економічної політики уряду. Програми МВФ почали впроваджуватись в 2000-х роках для стабілізації ситуації, але економіка

Аргентини все ж залишалась у кризі до 2003 року, коли країна пережила дефолт і глибоку рецесію.

Рівень безробіття в Аргентині зростав упродовж всього періоду з 2000 по 2001 рік, досягнувши 17.3% у 2001 році. Висока безробітність була результатом економічної кризи, масових скорочень в державному та приватному секторах, а також соціальних протестів. Після запровадження програм МВФ рівень безробіття дещо знизився, але соціальні наслідки залишалися серйозними.

У 2000 році інфляція в Аргентині була низькою (0.8%), але вже у 2001 році інфляція почала зростати через фінансову нестабільність і зниження довіри до економічної політики уряду. Програми МВФ, спрямовані на фіскальну стабілізацію, включали заходи щодо обмеження інфляції, однак ці заходи не змогли повністю стримати її зростання. В період 2018-2023 років інфляція стала однією з найбільших економічних проблем Аргентини.[26]

У 2000 році дефіцит бюджету Аргентини становив 2% від ВВП, що є відносно помірним показником. Однак, до 2001 року дефіцит зріс до 2.5% від ВВП через зростання державних витрат і необхідність фінансування державних зобов'язань. Програми МВФ вимагали від уряду скорочення бюджетного дефіциту, але виконання цих вимог в умовах економічної кризи стало дуже складним.

У 2000 році державний борг Аргентини був на рівні 47.3% від ВВП, що було досить поміркованим рівнем. Однак після 2001 року, зважаючи на фінансову кризу, борг країни зростав, і до 2002 року він перевищив 50% ВВП. З 2000 року Аргентина почала залучати фінансування через міжнародні кредити, але зростання боргового навантаження призвело до дефолту 2001 року. Після 2001 року Аргентина зверталася до МВФ за фінансовою допомогою, що також відображається в подальшому зростанні боргу.

Кризові явища в економіці Аргентини вже в 2000 році свідчили про необхідність економічних реформ. Проте найважчі роки настали в 2001 році, коли країна потрапила в глибоку рецесію, боргову кризу і пережила дефолт.

Співпраця з МВФ була невідкладною відповіддю на ці труднощі, але, як показує досвід, МВФ не зміг одразу стабілізувати ситуацію.

Позитивні результати співпраці з МВФ: З 2018 року, після відновлення співпраці з МВФ, Аргентина змогла стабілізувати курс песо та поповнити міжнародні резерви. Під час програми було здійснено певну фіскальну консолідацію, яка допомогла знизити дефіцит бюджету та покращити фінансову ситуацію в країні.

Програми МВФ супроводжувалися значними соціальними наслідками: скороченням соціальних програм, збільшенням бідності та зростанням безробіття. Крім того, боргове навантаження залишалося високим навіть після залучення фінансової допомоги МВФ, що створювало додаткові ризики для економічної стабільності.

Досвід Аргентини свідчить про те, що співпраця з МВФ є важливою для подолання кризи, однак необхідно враховувати баланс між економічними реформами та соціальними наслідками, щоб уникнути соціального напруження та політичної нестабільності.

Ірландія стала одним із прикладів успішної економічної відбудови після фінансової кризи 2008 року, коли країна звернулася за допомогою до Міжнародного валютного фонду та Європейського Союзу. Оскільки Ірландія була змушена здійснити численні економічні реформи, зокрема скорочення державних витрат і підвищення податків, це спричинило серйозні соціальні та економічні труднощі. Проте завдяки впровадженню необхідних заходів країна змогла стабілізувати свою економіку, знизити дефіцит бюджету та повернутися до зростання. Цей процес тривав кілька років і вимагав від уряду рішучих дій. В даній таблиці наведено ключові економічні показники Ірландії до, під час та після отримання фінансової допомоги, а також їхнє відображення у 2020 році.

У 2007 році Ірландія була однією з найбільш швидко зростаючих економік Європи з ВВП, що становив 277,2 мільярда доларів. Темп зростання ВВП склав 5,3%, що свідчить про активне економічне розширення в країні. Проте безробіття

залишалося на низькому рівні – 4,6%. Ірландія мала низький рівень державного боргу (25,0% від ВВП), і значний торговий баланс на рівні 4,0% від ВВП. Однак ситуація змінилася після глобальної фінансової кризи, яка негативно вплинула на економіку країни.

Таблиця 2.3. — Економічні показники Ірландії: до та після отримання фінансування МВФ

Показник	2007р. (до фінансування МВФ)	2010р. (під час отримання допомоги)	2021р. (після отримання допомоги)	2014р. (після стабілізації)	2020 р. (пандемія COVID-19)
ВВП (номінальний, млрд дол. США)	277,2	222,5	228,5	246,5	486,7
Темп зростання ВВП (%)	5,3	-0,6	0,2	4,8	-6,3
Безробіття (%)	4,6	14,6	14,7	11,0	5,0
Державний борг (% від ВВП)	25,0	111,7	118,4	110,0	59,0
Інфляція (%)	5,0	-1,6	-0,2	0,2	-0,2
Дефіцит бюджету (% від ВВП)	0,0	32,4	8,2	3,7	6,0
Торговий баланс (% ВВП)	4,0	9,0	6,0	7,3	6,5
Зовнішній борг (млрд дол. США)	44,5	111,3	118,8	133,4	227,6

Складено автором на основі джерела [30]

У 2010 році Ірландія звернулася за фінансовою допомогою до МВФ та Європейського Союзу після того, як країна зіткнулася з важким фінансовим кризовим періодом. ВВП країни зменшився до 222,5 мільярдів доларів, а темп зростання став негативним (-0,6%). Безробіття зросло до рекордних 14,6%, що стало однією з найбільших соціальних проблем країни. Уряд був змушений вжити надзвичайних заходів для зниження дефіциту бюджету, який досягнув 32,4% від ВВП. Державний борг зріс до 111,7% від ВВП, і країна переживала одну з найгірших фінансових криз в історії. Водночас, дефляція негативно вплинула на економічну активність, а інфляція стала від'ємною (-1,6%).

До 2012 року Ірландія почала відновлюватися завдяки реформам, передбаченим програмою допомоги МВФ. ВВП зріс до 228,5 мільярда доларів, хоча темпи зростання залишалися мізерними (0,2%). Проте економіка країни

почала повертатися до позитивних трендів, хоча безробіття все ще залишалось високим - 14,7%. Дефіцит бюджету був значно скорочений до 8,2% від ВВП, що є результатом проведених реформ та бюджетних скорочень. Державний борг продовжував зростати і становив 118,4% від ВВП, однак країна почала демонструвати стабільність в фінансовому управлінні.

Після стабілізації економіки Ірландія почала демонструвати позитивні тенденції. ВВП зріс до 246,5 мільярда доларів, а темп зростання досягнув 4,8%. Безробіття знизилось до 11,0%, що свідчить про поліпшення ситуації на ринку праці. Дефіцит бюджету було зменшено до 3,7% від ВВП, що дозволило покращити фінансову стійкість держави. Державний борг також знизився до 110,0% від ВВП, хоча залишався досить високим. Торговий баланс залишався позитивним на рівні 7,3% від ВВП, а інфляція залишалася стабільною на рівні 0,2%. [29]

Співпраця Ірландії з МВФ і Європейським Союзом у період фінансової кризи 2008-2010 років стала критичним кроком для стабілізації економіки країни. Хоча країна пережила важкий період з високим рівнем безробіття, значним державним боргом і високим дефіцитом бюджету, вона змогла успішно впровадити необхідні економічні реформи. Завдяки цим реформам Ірландія поступово відновила свою економіку і продовжила шлях до стабільності. У 2020 році країна знову стикнулася з труднощами через пандемію, але її економіка залишилася на достатньо стабільному рівні завдяки політичним та економічним стратегіям, які було впроваджено після фінансової кризи.

Програми МВФ надають суттєву підтримку у критичних моментах, допомагаючи стабілізувати економіку, проводити важливі реформи та зберігати макроекономічну стабільність. Однак ці програми часто пов'язані з жорсткими умовами, які можуть спричинити серйозні соціальні наслідки та політичні труднощі. Ефективність програм МВФ значною мірою залежить від здатності урядів балансувати між необхідністю впровадження економічних реформ та зменшенням негативних соціальних наслідків для населення.

2.3 Позитивні та негативні аспекти впливу програм МВФ на стабілізацію економік країн

Програми Міжнародного валютного фонду є ключовим інструментом для стабілізації економік країн, що стикаються з фінансовими труднощами або кризовими ситуаціями. З моменту свого створення у 1944 році МВФ надавав підтримку десяткам країн по всьому світу, допомагаючи їм стабілізувати свої економіки, впроваджувати необхідні структурні реформи та запобігати глобальним фінансовим кризам. Фінансова допомога, яка часто надається у вигляді кредитів або грантів, має на меті вирішити проблему дефіциту платіжного балансу, стабілізувати національні валюти, підтримати економічне зростання та покращити довіру міжнародних інвесторів.

За час своєї діяльності МВФ справді перетворився на універсальну організацію, здобувши широке визнання як головний наднаціональний орган регулювання міжнародних валютно-кредитних відносин, авторитетний центр міжнародного кредитування, координатор міжурядових кредитних потоків і гарант платоспроможності країн-позичальників. Одночасно він відіграє важливу роль у реалізації рішень «великої сімки» провідних держав, служить ключовим елементом формуючоїся системи регулювання світової економіки, міжнародної координації та узгодження національних макроекономічних політик.

Програми Фонду мають дві основні складові: фінансування та умови. Фінансування передбачає надання країні коштів для подолання короткострокових економічних труднощів, а умови вимагають проведення структурних реформ для забезпечення довгострокової стабільності. Ці програми допомогли багатьом країнам уникнути дефолту та відновити економічну стабільність, як це було у випадку з Мексикою у 1995 році, Південною Кореєю у 1997 році або Ісландією під час фінансової кризи 2008 року.

Однак, попри явні переваги, програми МВФ часто піддаються критиці через їх жорсткі умови, які можуть мати значні соціальні та політичні наслідки. Скорочення державних витрат, підвищення податків та зниження субсидій

можуть призводити до зниження рівня життя населення, зростання безробіття та погіршення доступу до соціальних послуг, таких як освіта та охорона здоров'я. У багатьох країнах програми фонду стали джерелом соціальної нестабільності та протестів.

Програми Міжнародного валютного фонду мають як позитивні, так і негативні аспекти впливу на стабілізацію економік країн. Ось детальніший аналіз цих впливів:

Щодо позитивних аспектів: МВФ надає країнам термінову фінансову допомогу під час економічних криз, допомагаючи уникнути дефолту, стабілізувати валюту та поповнити валютні резерви. Наприклад, допомога МВФ Мексиці в 1995 році після кризи песо (пакет допомоги в розмірі \$50 мільярдів) дозволила стабілізувати ситуацію та відновити економіку. Програми МВФ часто спрямовані на негайну стабілізацію платіжного балансу країни, що дозволяє уникнути більш серйозних наслідків економічної кризи.

Програми Міжнародного валютного фонду відіграли важливу роль у стабілізації економік багатьох країн під час фінансових криз. Наприклад, в Аргентині, після економічної кризи 2001 року, МВФ надав фінансову допомогу, що включала кредитування та реструктуризацію боргу. Програма допомогла країні стабілізувати фінанси, хоча її ефективність була обмежена через подальші політичні та економічні проблеми. Ісландія, після колапсу своєї банківської системи в 2008 році, отримала від МВФ кредит у розмірі 2,1 мільярда доларів, що дозволило стабілізувати економіку, реструктурувати банківський сектор і повернути довіру до фінансової системи. В Україні в 2014 році, після економічного спаду та політичної кризи, МВФ надав кредитні кошти в рамках програм, які включали важливі економічні реформи. Це допомогло країні уникнути дефолту, стабілізувати валюту і підвищити резерви, хоча проблеми, як-от війна на сході країни, ускладнили процес реформ. Греція, після фінансової кризи 2008 року, також звернулася до МВФ, який надав фінансову допомогу в рамках кількох програм, що включали жорсткі заходи економії та структурні реформи.

Співпраця з МВФ дозволила Греції уникнути фінансового краху та дефолту. Кредити МВФ допомогли зберегти стабільність на фінансових ринках і дозволили Греції виконувати свої зобов'язання по боргах. Програми допомоги сприяли значному скороченню бюджетного дефіциту, що стало важливим кроком до фіскальної стабільності. Країна змогла зменшити бюджетний дефіцит, що відповідає вимогам ЄС і МВФ. Завдяки скороченню імпорту та стимулюванню експорту Греція змогла покращити свій торговий баланс, що було важливим елементом в умовах економічної кризи. Хоча ці програми допомогли стабілізувати фінанси країни, вони також призвели до соціальних труднощів і високого рівня безробіття. Усі ці приклади показують, що програми МВФ можуть суттєво допомогти в стабілізації економіки, але їх успішність залежить від багатьох факторів, зокрема від політичної стабільності, здатності виконати реформи та зовнішніх економічних умов.[30]

Міжнародний валютний фонд допомагає країнам впроваджувати структурні реформи, які можуть підвищити ефективність державних інституцій, зміцнити податкову систему та поліпшити управління державними фінансами. Це часто призводить до довгострокової стабільності та підвищення конкурентоспроможності економіки. Під час азійської фінансової кризи 1997 року Південна Корея отримала \$58 мільярдів допомоги від МВФ, що дозволило країні провести успішні реформи у фінансовому секторі.

Програми МВФ часто відновлюють довіру інвесторів до країни, яка стикається з кризою. Виконання умов МВФ свідчить про прихильність країни до економічних реформ і стабільності, що сприяє залученню іноземних інвестицій. Це було помітно у випадку Ісландії, яка отримала \$2,1 мільярда допомоги після фінансової кризи 2008 року і змогла відновити довіру інвесторів. З початку пандемії COVID-19 МВФ реалізував безпрецедентні заходи у відповідь на загрози для національних економік, використовуючи свій кредитний потенціал, що складає приблизно 1 трлн доларів США. Ці заходи були спрямовані на надання фінансової допомоги країнам з терміновими або потенційними

потребами в покритті платіжного балансу, щоб захистити життя людей і їх засоби до існування, зокрема найбільш уразливі верстви населення.

МВФ вживав термінових заходів для підтримки безпрецедентної кількості країн, які стикнулися з нагальними потребами у фінансуванні платіжного балансу через пандемію. Для задоволення зростаючого попиту ліміти на доступ до екстреного фінансування та механізми кредитування МВФ були тимчасово збільшені до кінця 2021 року. В цілому, з початку кризи кредити були схвалені для 86 країн на суму понад 110 млрд доларів США, в результаті чого загальний обсяг зобов'язань МВФ щодо кредитування зріс до понад 285 млрд доларів США, з яких більше однієї третини було затверджено з кінця березня 2020 року.

Незважаючи на значний внесок Міжнародного валютного фонду у стабілізацію економік країн, його програми фінансової підтримки не позбавлені негативних аспектів. Хоча кредитні механізми МВФ часто допомагають країнам уникати дефолту та забезпечувати макроекономічну стабільність, їх впровадження може супроводжуватися низкою економічних та соціальних наслідків. Зокрема, суворі умови програм, що включають вимоги до структурних реформ, фіскальної економії та лібералізації, можуть призводити до соціальних негараздів, збільшення бідності та зниження рівня життя в країнах, що отримують допомогу. У цьому контексті важливо розглянути негативні аспекти діяльності МВФ та оцінити їх вплив на довгострокову стабільність і розвиток національних економік.

1. Соціальні наслідки: Програми МВФ зазвичай супроводжуються умовами щодо скорочення державних витрат, підвищення податків і проведення жорсткої економії, що часто негативно впливає на соціальні програми та рівень життя населення. Наприклад, у Греції під час боргової кризи (2010 рік) заходи економії, зокрема скорочення пенсій і соціальних виплат, спричинили масові протести та зниження рівня життя, що стало значним соціальним викликом. Безробіття стало однією з найбільших проблем країни. З 7,7% у 2008 році цей показник зріс до понад 25% у 2012 році, коли впроваджувалися економічні заходи. Найбільше постраждали молоді люди та некваліфіковані працівники.

2. Зростання боргового навантаження: У багатьох випадках кредити МВФ збільшують боргове навантаження країн, що може призвести до складнощів з погашенням зовнішнього боргу у майбутньому. Наприклад, Аргентина в 2001 році, попри отримання фінансової допомоги від МВФ, не змогла уникнути дефолту через невдалі економічні реформи та зростання боргового навантаження.[27]

3. Втрата економічного суверенітету: Вимоги МВФ часто сприймаються як втручання у внутрішні справи країни, оскільки вони можуть включати рекомендації щодо зміни фіскальної, монетарної політики або структурних реформ. Деякі країни критикують МВФ за нав'язування економічних моделей, які можуть не відповідати їхнім національним інтересам. Наприклад, Ямайка протягом кількох десятиліть боролася з наслідками жорстких умов МВФ, що включали скорочення субсидій і підвищення податків.

4. Політична нестабільність: Жорсткі умови МВФ, такі як заходи економії, часто призводять до політичної нестабільності та протестів серед населення. У країнах з високою соціальною нерівністю це може призвести до політичних криз, як це сталося в Аргентині в 2001 році або в Греції під час кризи 2010-2015 років.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ МВФ У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ

3.1. Рекомендації щодо вдосконалення механізмів співпраці МВФ з країнами

У світлі стрімких змін у глобальній економіці Міжнародний валютний фонд стикається з необхідністю адаптації своїх механізмів та стратегій. Сучасний світ вимагає від МВФ гнучкості у реагуванні на нові виклики, такі як зміни в міжнародній торгівлі, зростання протекціонізму та геополітичні напруження. У цьому контексті фонд може відігравати роль медіатора у торгових конфліктах, надаючи аналітичні дані та рекомендації для досягнення компромісу. Фонд має також розглянути можливість впровадження нових інструментів для підтримки країн у переговорах щодо торгових угод та стабільності валют. Важливо врахувати вплив технологічних інновацій, зокрема блокчейну та штучного інтелекту, для покращення моніторингу економічних показників.

Фінансова стабільність є основою економічного розвитку, тому МВФ має не лише реагувати на кризи, але й активно запобігати їм. Для цього фонд повинен створити механізми для своєчасного виявлення макроекономічних дисбалансів, використовуючи великі дані та аналітичні моделі, що дозволить країнам вжити заходів до того, як криза виникне. Крім того, важливо розробити адаптивні програми фінансування, які можуть швидко активізуватися у випадку кризи, зокрема створити резервні фонди, доступні для країн у надзвичайних ситуаціях.

У світлі зростаючих соціальних викликів, таких як бідність та нерівність, МВФ має взяти на себе відповідальність за впровадження соціально орієнтованих програм. Це передбачає інтеграцію соціальних стандартів у фінансові програми, щоб забезпечити, що заходи економічної політики не призводять до погіршення умов життя населення. Фонд може працювати над

активною підтримкою ініціатив, спрямованих на зменшення бідності та нерівності, а також включити екологічні критерії у програми фінансування, що дозволить підтримувати перехід до стійкого розвитку.

Співпраця з іншими міжнародними установами може суттєво підвищити ефективність діяльності фонду. Фонд може координувати свої зусилля з Світовим банком та регіональними банками розвитку для забезпечення цілісного підходу до фінансування. Спільні програми кредитування, що поєднують фінансову допомогу з технічною підтримкою, можуть допомогти вирішити глобальні виклики, такі як зміна клімату, енергетична безпека та міграційні кризи. Участь у глобальних ініціативах дозволить МВФ стати важливим гравцем на міжнародній арені, що підвищить шанси на успіх.

Нарешті, у сучасному світі технології відіграють ключову роль у фінансовій системі. МВФ має активно досліджувати вплив цифрових валют центральних банків на міжнародну фінансову систему, аналізуючи ризики та переваги, а також розробляючи рекомендації для країн, що прагнуть впровадити такі валюти. Важливо також впроваджувати аналітичні платформи, які використовують великі дані для оцінки економічної ситуації в реальному часі. Це дозволить більш ефективно управляти ризиками та формувати політику, що реагує на зміни в економіці.

У сучасних умовах глобальної економіки важливість ефективної співпраці між Міжнародним валютним фондом і країнами-учасницями не може бути переоцінена. З метою підвищення ефективності механізмів співпраці, МВФ потребує адаптації своїх підходів до реалій кожної країни, зокрема врахування їхніх економічних, соціальних та політичних особливостей. Це може включати індивідуалізований підхід до кожної країни, що передбачає глибокий аналіз специфіки їхніх економік і розробку гнучких умов фінансування, які будуть відповідати конкретним потребам.

Прозорість і комунікація також грають ключову роль у покращенні співпраці. МВФ повинен підвищити рівень відкритості своїх рішень і рекомендацій, що дозволить країнам краще розуміти причини та наслідки фінансової допомоги.

Регулярні консультації з урядами країн допоможуть своєчасно коригувати стратегії та дійсно реагувати на зміни в економічній ситуації.

Не менш важливим є посилення технічної допомоги та навчання. Розробка програм підвищення кваліфікації для державних службовців, а також забезпечення технічної підтримки у впровадженні реформ допоможуть зміцнити потенціал країн у реалізації економічних політик.

Співпраця з іншими міжнародними організаціями також може суттєво підвищити ефективність діяльності МВФ. Активна координація з такими фондами, як Світовий банк, дозволить реалізовувати комплексні програми, які поєднують фінансування з технічною допомогою. Спільні ініціативи можуть забезпечити багатосторонню підтримку для країн у досягненні сталого розвитку.

Включення соціальних аспектів у програми фінансування є ще одним важливим кроком. МВФ має інтегрувати соціальні критерії в свої програми, щоб гарантувати, що економічні реформи позитивно впливають на умови життя населення. Регулярний моніторинг соціальних наслідків цих програм дозволить своєчасно вносити корективи у разі негативних ефектів.[33]

Застосування нових технологій може значно поліпшити ефективність взаємодії між фондом і країнами. Використання цифрових платформ для комунікації та обміну інформацією, а також аналіз великих даних дозволить МВФ більш оперативно реагувати на зміни в економіках країн.

Отже, для підвищення ефективності співпраці з країнами, МВФ необхідно адаптувати свої механізми, враховувати специфіку кожної країни, поліпшити комунікацію, надавати технічну допомогу, співпрацювати з іншими міжнародними організаціями, включати соціальні аспекти у програми та використовувати новітні технології. Реалізація цих рекомендацій сприятиме не лише підвищенню ефективності фінансової підтримки, а й забезпечить сталість економічного розвитку країн-учасниць.

Одним із важливих аспектів є залучення громадськості та зацікавлених сторін до процесу формування політики. МВФ має активніше залучати різні

групи населення, проводячи публічні консультації та обговорення, щоб врахувати їхні потреби. Це також сприятиме підвищенню прозорості у процесах прийняття рішень. Важливим є впровадження систем моніторингу та оцінки результатів програм, що дозволить аналізувати їхній вплив на економіку та соціальну сферу, а також публікація регулярних звітів про досягнуті результати.

МВФ також має зосередитися на сталому розвитку, включаючи екологічні ініціативи у фінансування проєктів, що забезпечить довгострокову стійкість економік країн. Підтримка зеленої економіки через фінансування проєктів у відновлювальних джерелах енергії може стати важливим напрямком діяльності.

Забезпечення фінансової стабільності є ще одним важливим аспектом. МВФ може розробити програми, які допоможуть країнам ефективно управляти своїм зовнішнім боргом, щоб уникнути боргових криз. Створення фінансових буферів дозволить країнам краще протистояти зовнішнім економічним шокам.

Крім того, фонд має покращити доступ країн до фінансування, розробляючи більш гнучкі механізми кредитування, що дозволять швидше отримувати фінансування в кризових ситуаціях, та знижуючи вартість запозичень для країн з низьким доходом або підвищеним ризиком.

Не менш важливим є підтримка інновацій. МВФ може ініціювати програми, спрямовані на підтримку інновацій в країнах, що розвиваються, через фінансування стартапів та нових технологій, а також сприяти партнерству між державними установами та приватним сектором для реалізації інноваційних проєктів.

Останнім, але не менш важливим напрямком є сприяння глобальній економічній інтеграції. МВФ може підтримувати ініціативи, що сприяють розвитку регіональної і глобальної торгівлі, допомагаючи країнам інтегруватися у світову економіку. Інвестування в розвиток інфраструктури також сприятиме економічному зростанню та підвищить конкурентоспроможність країн.

Таким чином, реалізація цих рекомендацій може суттєво покращити механізми співпраці МВФ з країнами, підвищити ефективність фінансової підтримки та сприяти сталому розвитку.

3.2. Роль МВФ у подоланні глобальних викликів: зміна клімату, цифрова трансформація та соціальна нерівність

Міжнародний валютний фонд традиційно асоціюється з наданням фінансової допомоги країнам у періоди криз і стабілізацією макроекономічної ситуації. Однак, у сучасних умовах глобальної економіки МВФ все частіше стикається з новими викликами, які виходять за межі традиційних економічних питань. Зміна клімату, стрімка цифрова трансформація та зростання соціальної нерівності стали ключовими факторами, що впливають на економічну стабільність і розвиток країн у всьому світі. Як глобальна фінансова організація, МВФ має унікальну можливість впливати на політику урядів, спрямовану на подолання цих викликів, і може відігравати важливу роль у забезпеченні стійкого розвитку та економічної справедливості.

Розширення мандату МВФ у ці напрями вимагає адаптації його підходів і інструментів до реалій сучасного світу. Зміна клімату створює серйозні економічні ризики для багатьох країн, особливо тих, що розвиваються, які стикаються з частими природними катастрофами та деградацією ресурсів. Цифрова трансформація, попри значний потенціал для зростання, також створює ризики нерівного доступу до технологій і загрозу для фінансової стабільності через нові цифрові активи та ринки. Соціальна нерівність, посилена пандемією COVID-19, потребує активної підтримки з боку МВФ у вигляді програм, спрямованих на зменшення дисбалансів і забезпечення справедливого розподілу економічних вигод.

Зміна клімату має значний вплив на глобальну економіку, особливо для країн, що розвиваються, які часто страждають від кліматичних катастроф. МВФ може відігравати важливу роль у підтримці заходів щодо зміни клімату, забезпечуючи фінансування для розвитку екологічно стійкої інфраструктури.

Основні напрями такої діяльності включають:

- Впровадження "зелених" фінансових механізмів: МВФ може створювати спеціальні кліматичні фонди для підтримки країн у переході до відновлюваних

джерел енергії та вживанні заходів з адаптації до змін клімату. Наприклад, країни можуть отримувати доступ до пільгових кредитів для проєктів, пов'язаних із зменшенням викидів парникових газів та підвищенням стійкості до природних катастроф.

- Інтеграція кліматичних ризиків у макроекономічну політику: МВФ може розробити рекомендації для країн-членів щодо включення кліматичних ризиків у свої економічні стратегії та фінансові плани. Це може допомогти урядам краще оцінювати потенційні економічні втрати від кліматичних змін і вживати запобіжних заходів для збереження макроекономічної стабільності.

Підтримка міжнародних кліматичних ініціатив: МВФ може активно співпрацювати з іншими міжнародними організаціями, такими як Світовий банк або ООН, для реалізації глобальних кліматичних програм і обміну найкращими практиками між країнами. Щодо зміни клімату, МВФ може активно підтримувати країни в їхніх зусиллях щодо зменшення викидів парникових газів і адаптації до кліматичних змін. Це може включати фінансування зелених інвестицій у відновлювані джерела енергії, енергоефективні технології та інфраструктуру, що дозволяє знижувати вуглецевий слід. Також Фонд може сприяти створенню механізмів фінансування для цих проєктів, пропонуючи спеціалізовані кредити для країн, які прагнуть здійснювати екологічні реформи. Крім того, фонд може працювати над інтеграцією кліматичних ризиків у макроекономічні прогнози, допомагаючи країнам краще оцінювати вплив змін клімату на економічну ситуацію і планувати відповідні заходи для адаптації.

- МВФ може стати важливим партнером для країн у реалізації глобальних екологічних цілей. У відповідь на міжнародні зобов'язання, такі як Паризька угода, МВФ може пропонувати спеціалізоване фінансування для країн, які прагнуть перейти до сталого розвитку та впроваджувати заходи для зменшення викидів парникових газів. Це допоможе не тільки в стабілізації клімату, але й забезпечить нові можливості для економічного зростання через інвестиції в «зелену» енергетику та екологічно чисті технології. Фонд має потенціал стати основним механізмом для інтеграції кліматичних ризиків у макроекономічні

стратегії, що дозволить краще прогнозувати та планувати економічні наслідки змін клімату. В свою чергу, це сприятиме створенню більш стійких і адаптованих економік, здатних ефективно реагувати на нові екологічні виклики.

- Фонд може активно підтримувати країни в їхніх зусиллях щодо зменшення викидів парникових газів і адаптації до кліматичних змін. Це може включати фінансування зелених інвестицій у відновлювані джерела енергії, енергоефективні технології та інфраструктуру, що дозволяє знижувати вуглецевий слід. МВФ може сприяти створенню механізмів фінансування для цих проєктів, пропонуючи спеціалізовані кредити для країн, які прагнуть здійснювати екологічні реформи. Крім того, фонд може працювати над інтеграцією кліматичних ризиків у макроекономічні прогнози, допомагаючи країнам краще оцінювати вплив змін клімату на економічну ситуацію і планувати відповідні заходи для адаптації.

Цифрова трансформація, яка стає основним рушієм економічного прогресу в XXI столітті, є ще одним важливим напрямом, в якому МВФ може здійснити суттєвий вплив. Використовуючи свої механізми фінансування, фонд може активно підтримувати країни в розвитку цифрової інфраструктури, стимулювати інвестиції у високі технології та підтримувати розвиток інноваційних секторів економіки. Особливо важливо, щоб Міжнародний валютний фонд допомагав країнам, що розвиваються, інтегруватися в глобальні цифрові мережі, надаючи фінансування для створення доступної інтернет-інфраструктури, а також для розвитку цифрових фінансів та онлайн-платформ. Завдяки цим зусиллям країни отримають не лише технологічний прогрес, а й підвищать свою конкурентоспроможність на світових ринках, одночасно зменшуючи цифрове відставання.

- Розвиток цифрової інфраструктури: МВФ може підтримувати програми розвитку цифрових мереж і технологій, особливо в країнах з обмеженим доступом до Інтернету та цифрових послуг. Це може включати фінансування

проектів з покращення зв'язку в сільських районах, підтримку створення інноваційних центрів і стимулювання цифрової грамотності серед населення.

- Захист фінансової стабільності від цифрових ризиків: У сучасних умовах зростання популярності криптовалют та інших цифрових активів МВФ може надавати країнам рекомендації щодо регулювання цих ринків. Це допоможе уникнути фінансових криз, пов'язаних із неконтрольованим використанням цифрових валют, і забезпечити захист споживачів.

- Боротьба з соціальною нерівністю: фонд може сприяти скороченню соціальної нерівності, рекомендувавши урядам впроваджувати податкові реформи, що підвищують прогресивність системи оподаткування, і розвивати соціальні програми, орієнтовані на підтримку малозабезпечених верств населення. Це може включати заходи щодо підвищення доступу до освіти та охорони здоров'я, зокрема в регіонах з високим рівнем бідності.

МВФ може стимулювати країни до впровадження політик, спрямованих на зменшення бідності та нерівності в доходах. Це може включати підтримку податкових реформ, які зроблять систему оподаткування більш прогресивною, а також впровадження програм, спрямованих на забезпечення доступу до основних соціальних послуг, таких як освіта, охорона здоров'я та житло. МВФ може також допомогти країнам запровадити програми соціального захисту, зокрема через прямі грошові трансфери для найбідніших верств населення, а також забезпечити підтримку для розвитку малого та середнього бізнесу, що створює робочі місця і знижує рівень безробіття. Фонд також може сприяти гендерній рівності, підтримуючи ініціативи, які забезпечують рівний доступ до економічних можливостей для жінок і меншин.

Міжнародний валютний фонд має вдосконалювати свої механізми співпраці з країнами для підвищення ефективності своїх програм. Збільшення гнучкості умов фінансування, зокрема індивідуальний підхід до кожної країни, дозволить мінімізувати соціальні наслідки і забезпечити стійкий економічний розвиток. Більша увага до довгострокових заходів, таких як підтримка інвестицій у

людський капітал і розвиток малого та середнього бізнесу, сприятиме зменшенню соціальної нерівності та покращенню економічних умов у країнах, що отримують підтримку.

Крім того, у відповідь на глобальні виклики МВФ повинен відігравати активнішу роль у боротьбі зі зміною клімату, підтримці цифрової трансформації та сприянні соціальній справедливості. Інвестування у "зелені" проекти та цифрову інфраструктуру, а також розробка механізмів для регулювання нових цифрових ризиків можуть зробити МВФ більш ефективним гравцем у сучасній економіці. Ці заходи допоможуть забезпечити як макроекономічну стабільність, так і стале економічне зростання, сприяючи більш справедливому і стабільному світовому економічному порядку.

У результаті, розширення мандату МВФ і його адаптація до нових викликів дозволять йому залишатися ефективним інструментом у підтримці національних економік, підвищуючи їхню стійкість до криз і глобальних змін.

ВИСНОВКИ

Міжнародний валютний фонд є однією з головних фінансових організацій, яка відіграє важливу роль у забезпеченні глобальної економічної стабільності. Заснований у 1944 році, МВФ об'єднує 190 країн-членів і сприяє міжнародній фінансовій співпраці, регулюючи валютно-кредитні відносини та надаючи підтримку країнам у кризових ситуаціях. Основні функції МВФ включають моніторинг економічної політики, технічну допомогу та фінансову підтримку для запобігання та подолання фінансових криз, що можуть загрожувати національним і світовим економікам.

МВФ підтримує глобальну валютну стабільність, сприяє міжнародній торгівлі, економічному зростанню, зменшенню бідності та підвищенню зайнятості. Організація надає фінансову допомогу країнам із проблемами платіжного балансу через короткострокові та середньострокові кредити, а також консультує щодо економічних реформ. Завдяки своїй масштабній діяльності та співпраці з країнами-членами, МВФ відіграє центральну роль у забезпеченні стабільності світової економіки, вирішуючи валютно-фінансові проблеми та сприяючи структурним реформам.

Завдання МВФ включають забезпечення стабільності валютних курсів, сприяння міжнародній торгівлі та стимулювання економічного зростання. Організація також відіграє важливу роль у наданні тимчасової фінансової підтримки країнам, які зіткнулися з труднощами у балансах платежів, тим самим допомагаючи їм уникнути різких економічних спадів. Кредити МВФ супроводжуються вимогами до проведення економічних реформ, що має на меті забезпечення стійкого розвитку економіки та її адаптації до глобальних викликів.

У сучасному світі, де країни стикаються з дедалі більшою кількістю фінансових та економічних викликів, таких як глобалізація, зміна клімату та геополітична нестабільність, функції МВФ стають ще більш важливими. Вивчення ролі МВФ у глобальній економіці дозволяє краще зрозуміти механізми

фінансової стабілізації та роль міжнародних інституцій у підтримці світової економічної системи.

Міжнародний валютний фонд має вплив на формування глобальної макроекономічної політики через нагляд за валютними курсами країн-членів, реалізацію кредитно-фінансових операцій та надання технічної підтримки. Фонд, зокрема, виступає як центр моніторингу, який покликаний передбачити потенційні кризові ситуації в глобальній валютній системі, здійснюючи нагляд за валютною політикою країн-членів. Цю функцію МВФ реалізує на двох рівнях – окремо по кожній країні та в цілому для світової валютної системи. На основі отриманих даних аналізуються загальні тренди розвитку валютної системи. Однак успішність моніторингу та моделювання залежить від точності даних, які надаються національними економіками.

Співпраця Міжнародного валютного фонду (МВФ) з країнами-учасницями є важливим інструментом для забезпечення фінансової стабільності та економічного розвитку на глобальному рівні. В умовах швидко змінюваного світу, коли країни стикаються з численними економічними викликами, необхідно адаптувати механізми підтримки МВФ, щоб вони відповідали специфічним потребам кожної країни. Це передбачає застосування індивідуалізованого підходу, врахування соціальних аспектів та активне залучення громадськості до процесу реформ. Важливими елементами, що можуть підвищити ефективність співпраці, є запровадження систем моніторингу, поліпшення доступу до фінансування, а також підтримка інновацій і екологічних ініціатив, які відповідають сучасним глобальним викликам.

Діяльність МВФ залишається ключовою складовою глобальної економічної системи, спрямованою на стабілізацію валютних курсів, відновлення економічного зростання та проведення структурних реформ. Програми МВФ надають країнам необхідні ресурси для подолання економічних криз, однак взаємодія з Фондом має як позитивні, так і негативні наслідки. Залежно від соціально-економічного стану та здатності країн адаптувати запропоновані реформи, результати співпраці можуть бути різними. Врахування цих факторів

та удосконалення механізмів підтримки є важливим кроком для забезпечення більш ефективного і справедливого розвитку національних економік у рамках глобальної економічної системи.

МВФ також повинен активно сприяти глобальній економічній інтеграції, допомагаючи країнам знайти своє місце в міжнародній торгівлі. Успішна реалізація цих рекомендацій не лише зміцнить механізми співпраці, але й забезпечить стійкий економічний розвиток країн-учасниць, що, у свою чергу, сприятиме стабільності та процвітанню світової економіки в цілому.

Міжнародний валютний фонд має значний вплив на глобальну економічну стабільність і може відігравати ключову роль у подоланні найбільших сучасних глобальних викликів. Зміна клімату, цифрова трансформація та соціальна нерівність є основними питаннями, які вимагають уваги міжнародної спільноти. МВФ, як глобальний фінансовий інститут, може бути потужним інструментом у вирішенні цих проблем завдяки своїм ресурсам, експертизі та можливості формувати політику на міжнародному рівні.

Міжнародний валютний фонд має можливість активізувати підтримку країн у досягненні глобальних екологічних цілей. Через спеціалізоване фінансування для "зелених" інвестицій, інфраструктури для адаптації до зміни клімату та стимулювання сталого розвитку, фонд може забезпечити необхідні ресурси для країн, що потребують адаптації до нових екологічних умов. МВФ може також сприяти інтеграції кліматичних ризиків у макроекономічні прогнози, що дозволить країнам краще планувати свої економічні стратегії з урахуванням змін клімату. МВФ може допомогти країнам впроваджувати цифрові технології, що дозволяє країнам адаптуватися до сучасних економічних реалій і забезпечити більш рівний доступ до економічних можливостей. Фінансуючи проекти цифрової інфраструктури та підтримуючи розвиток фінансових технологій, МВФ може сприяти інтеграції країн у глобальну цифрову економіку. Це також включає розвиток цифрових платформ для малого і середнього бізнесу, що допоможе підвищити конкурентоспроможність на міжнародному рівні.

У період з 2021 по 2023 роки Міжнародний валютний фонд (МВФ) продовжував відігравати ключову роль у стабілізації світової економіки, надаючи фінансову підтримку країнам через різноманітні механізми, зокрема спеціальні права запозичення (SDR), кредити та гранти. Зокрема, емісія SDR допомогла забезпечити ліквідність на глобальному рівні, а збільшення обсягів кредитів підтвердило активну підтримку країн, що переживають економічні труднощі, зокрема. Програми фінансування МВФ орієнтувалися не лише на короткострокову стабілізацію, але й на підтримку структурних реформ і соціальних програм, що стало очевидним із зростання грантів і акценту на довгострокові зміни. В цілому, діяльність МВФ за цей період продемонструвала важливість його механізмів для підтримки економічної стабільності, покращення фінансової ситуації та зміцнення міжнародної співпраці в умовах глобальних викликів.

За час своєї діяльності МВФ справді перетворився на універсальну організацію, здобувши широке визнання як головний наднаціональний орган регулювання міжнародних валютно-кредитних відносин, авторитетний центр міжнародного кредитування, координатор міжурядових кредитних потоків і гарант платоспроможності країн-позичальників. Одночасно він відіграє важливу роль у реалізації рішень «великої сімки» провідних держав, служить ключовим елементом несформованої системи регулювання світової економіки, міжнародної координації та узгодження національних макроекономічних політик.

Аналіз конкретних прикладів співпраці з МВФ, зокрема Південної Кореї, Аргентини та Ірландії, показав, що фінансова допомога Фонду здатна допомогти країнам у стабілізації економіки та запобіганні дефолтів, однак жорсткі умови фінансової підтримки можуть призводити до серйозних соціальних та політичних наслідків. В Україні, наприклад, значне збільшення фінансування з 2021 по 2023 рік стало наслідком війни та економічної нестабільності, що свідчить про високі потреби в зовнішній підтримці для забезпечення економічної стійкості в умовах зовнішньої агресії. Інші країни, такі як Кенія, Туреччина та

Ірак, отримували фінансову підтримку, спрямовану на боротьбу з економічними труднощами, спричиненими пандемією та внутрішніми викликами.

На сучасному етапі МВФ відіграє важливу роль у забезпеченні глобальної фінансової стабільності. У цьому контексті фонд визначив три основні цілі фінансування: мінімізацію цінових шоків та забезпечення належного обслуговування боргових зобов'язань, створення сприятливих умов для залучення фінансування від інвесторів та донорів, а також раннє запобігання виникненню кризових ситуацій.

Незважаючи на значну роль МВФ у підтримці економік, є також потреба в удосконаленні механізмів співпраці для врахування специфіки кожної країни, зокрема в контексті соціальних аспектів економічних реформ. Рекомендації щодо підвищення гнучкості фінансових умов, підтримки інклюзивного зростання та врахування екологічних та цифрових викликів можуть стати важливими кроками в еволюції політики МВФ, спрямованої на більш стійке та справедливе економічне відновлення країн.

Таким чином, співпраця з МВФ залишається важливим інструментом стабілізації економік у кризових ситуаціях, але вимагає постійного вдосконалення для забезпечення гармонійного розвитку, мінімізації соціальних витрат та забезпечення довгострокової стійкості країн.

Таким чином, МВФ відіграє важливу роль у формуванні глобальної економічної політики та має унікальні можливості для допомоги країнам у боротьбі з глобальними викликами. Водночас, ефективність його діяльності залежить від того, наскільки тісно фонд співпрацюватиме з національними урядами, міжнародними організаціями та приватним сектором для розробки і впровадження політик, що сприятимуть сталому розвитку, зменшенню нерівності та забезпеченню економічної стабільності в умовах глобальних змін. Враховуючи вищезгадані аспекти, МВФ має потенціал стати важливим рушієм трансформаційних змін на глобальному рівні, що дозволить побудувати економічно стабільне, соціально справедливе та екологічно стійке майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародні економічні відносини: Сучасні міжнародні економічні відносини/А.С. Філіпенко, С.Я. Боринець, В.А. Вергун. – К., 2009. – 255 с.
2. Fintechs: A new paradigm of growth. McKinsey & Company. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/fintechs-a-newparadigm-of-growth>
3. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <https://www.imf.org/>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. веб. сайт. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/mvf>.
5. Офіційний сайт Національного банку України. веб. сайт. URL: <https://bank.gov.ua/news/all/rishennyia-oblikova-stavka-2020-03-12>
6. Annual Report of the Executive Board URL: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/index.htm>.
7. World Economic Outlook Reports URL: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>
8. Міжнародний валютний фонд. Розподіл СДР та авуари всіх членів станом на 30 листопада 2024 року. 2022.URL: <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extsdr1.aspx>
9. Міжнародний валютний фонд. Дані по країні Україна. 2024. URL: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR>
10. Бюджетна підтримка у 2025 році, нові проєкти співпраці.: URL: https://mof.gov.ua/uk/news/budget_support_in_2025_new_cooperation_projects_results_of_the_working_visit_of_the_ministry_of_finance_team_to_the_imf_and_world_bank_annual_meetings-4861
11. Корііка М. В. Модернізація політики міжнародних організацій у сфері інформаційної безпеки. Політичне життя. 2020. №1. С. 102-109.
12. Мокій А.І. Міжнародні організації: навчально-методичний посібник. К.: Центр учбової літератури. 2020. 280 с.

13. Лобас М.Г. Міжнародні фінансові організації та їх значення для економічного розвитку країн. с.1-8. // [Електронний ресурс] /М.Г. Лобас – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.
14. Міжнародні кредитно-фінансові організації. URL: https://studme.com.ua/13790423/finansy/mezhdunarodnye_kreditnofinansovye_organizatsii.htm.
15. Міжнародний валютний фонд та Україна: історія співпраці. Львів. 2017. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2016/09/27/infografika/finansy/mvf-taukrayina-istoriya-spivpraczi-z-1994-roku>
- 16.. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 200 с
17. Міжнародні фінансові організації в боротьбі з пандемією коронавірусу. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-05/mfo.pdf>.
18. Gvozdej N. I. Cooperation of Ukraine with International Financial and Credit Organizations: current status and expansion prospects. Three Seas Economic Journal. 2022. Vol. 3. 2. URL: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2022-2-7>
19. Моніторинг допомоги міжнародних фінансових інститутів Україні. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/monitorynh-dopomohymizhnarodnykhfinansovykh-instytutiv-ta-okremykh-0>
20. Міністерство фінансів України Міжнародний валютний фонд. 2023. URL: <https://web.archive.org/web/20210416195651>
21. Gvozdej N. I. Cooperation of Ukraine with International Financial and Credit Organizations: current status and expansion prospects. Three Seas Economic Journal. 2022. Vol. 3. 2. URL: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2022-2-7>
22. Annual Report of the Executive Board [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/index.htm>.

23. МФВ та Південна Корея. Історія співпраці. URL:
https://www.rbc.ua/ukr/news/ford_i_general_motors_rassmatrivayut_vozmozhnost_obedineniya_neofitsialnaya_informatsiya__1158642094
24. Лобас М.Г. Міжнародні фінансові організації та їх значення для економічного розвитку країн. с.1-8. // URL /М.Г. Лобас – Режим доступу:
<http://www.nbuuv.gov.ua>.
25. Міжнародні кредитно-фінансові організації. URL:
https://studme.com.ua/13790423/finansy/mezhdunarodnye_kreditnofinansovye_organizatsii.htm.
26. Аргентинська економічна криза. Вікіпедія. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B0
27. Кортес-Конде Р. Економічна криза в Аргентині: причини й наслідки // Економічна історія. Огляд / Під ред. Л. І. Бородкіна. Вип. 10. М., 2005. С. 180—182.
28. Кредит Stand-By для Аргентини. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL:
<https://www.imf.org/ru/News/Articles/2018/06/20/pr18245-argentina-imf-executive-board-approves-us50-billion-stand-by-arrangement>
29. Економіка Ірландії. Вікіпедія. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D0%86%D1%80%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%96%D1%97
30. Греція та виплата останнього траншу боргу МВФ. URL:
<https://www.dw.com/uk/%D0%B3%D1%80%D0%B5%D1%86%D1%96%D1%8F%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BB%D0%B0-B9-%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%88->

- [%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B3%D1%83-%D0%BC%D0%B2%D1%84/a-61372205](https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October/weoreport?c=512,914,612,171,614,311,213,911,314,193,122,912,313,419,513,316,913,124,339,638,514)
31. International Monetary Fund. World Economic Outlook Database, October 2023. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October/weoreport?c=512,914,612,171,614,311,213,911,314,193,122,912,313,419,513,316,913,124,339,638,514>.
32. Боргова криза в Греції. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B0_%D0%B2_%D0%93%D1%80%D0%B5%D1%86%D1%96%D1%97
33. Greece: Foreign Capital Inflows Up. Embassy of Greece in Poland. URL: Embassy of Greece in Poland
34. The Page. Чим відрізняються макропрогнози для України від Мінекономіки та МВФ. URL: https://ces.org.ua/the_economic_future_of_ukraine/.
35. The International Monetary Fund and its Impact on the World Economy. URL: <https://journals.sagepub.com>.
36. МВФ і реформи в країнах, що розвиваються. URL: www.brookings.edu